

Wonderlief
Kinderdagverblijf

“ Uw wonder is ons lief ”

Beleidsplan Veiligheid & Gezondheid

Kinderdagverblijf Wonderlief Apeldoorn
Maasstraat 4
7333 JG Apeldoorn

Contact

☎ 055 – 303 4138

✉ info@kdvwonderliefapeldoorn.nl

www.kdvwonderliefapeldoorn.nl

Versie: 03.2023 (september)

Inhoudsopgave:

1. Inleiding	3
1.1 Introductie	
2. Missie, visie en doel	4
2.1 Missie	
2.2 Visie	
2.3 Doel	
3. Grote risico's	5
3.1 Fysieke veiligheid	
3.2 Sociale veiligheid	
3.3 Gezondheid	
4. Omgang met kleine risico's	18
5. Risico-inventarisatie	19
6. Thema's uitgelicht	20
6.1 Grensoverschrijdend gedrag	
6.2 Vier-ogen-principe	
6.3 Achterwachtregeling	
7. EHBO regeling	23
8. Beleidscyclus	24
8.1 Beleidscyclus	
8.2 Plan van aanpak	
8.2.1 Welke maatregelen worden genomen?	
8.2.2 Hoe worden maatregelen geëvalueerd?	
9. Communicatie en afstemming intern en extern	25
10. Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling (afwegingskader)	26
10.1 De 5 verplichte stappen van de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling	
10.2 Het afwegingskader en de werking ervan	
10.3 Verschillende vormen van kindermishandeling en huiselijk geweld	
10.4 Signalenlijst kindermishandeling 0- tot 4-jarigen	
10.5 Meldplicht in diverse situaties door/over medewerker en/of houder	
10.6 Stappenplan bij een vermoeden van een geweld- of zedendelict door een medewerker	
10.7 Toelichting op het stappenplan	
10.8 Sociale kaart	
10.9 Een draaiboek aanleggen	
10.10 Algemene meldnormen in het afwegingskader Basisdocument het afwegingskader in de Meldcode huiselijk geweld en Kindermishandeling	
11. Ondersteuning en melding van klachten	48
Bijlage I	
• Actieplan RIE veiligheid	
• Actieplan RIE gezondheid	
• Stappenplan bij besmettingen COVID-19	
• Protocol Kinderopvang Corona versie 8 februari 2021 (locatie-specifiek)	

1. Inleiding

1.1 Introductie

In het kader van de Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang (IKK) zijn per 1 januari 2018 onder andere op het gebied van Veiligheid en Gezondheid een aantal maatregelen getroffen.

In dit beleidsplan Veiligheid en Gezondheid van Kinderdagverblijf Wonderlief Apeldoorn (hierna te noemen Kinderdagverblijf Wonderlief of Wonderlief) wordt inzichtelijk gemaakt hoe we op onze locatie werken, met als doel de kinderen en medewerkers een zo veilig en gezond mogelijke werk-, speel- en leefomgeving te bieden waarbij kinderen beschermd worden tegen risico's met ernstige gevolgen en leren omgaan met kleine risico's.

Om tot dit beleidsplan te komen zijn aan de hand van diverse thema's gesprekken gevoerd met medewerkers. Centraal stond hierin of de huidige manier van werken leidt tot een zo veilig en gezond mogelijke werk-, speel- en leefomgeving. Indien noodzakelijk zijn er maatregelen opgesteld voor verbetering.

De houder van Wonderlief is eindverantwoordelijke voor het beleidsplan Veiligheid en Gezondheid. Een beleid komt in de praktijk echter pas goed tot zijn recht als alle medewerkers zich betrokken voelen en het beleid uitdragen. Daarom zal er tijdens elk teamoverleg een thema, of een onderdeel van een thema, over veiligheid of gezondheid op de agenda staan. Dit om continu in gesprek te blijven over het beleid. Zo blijven we scherp op onze werkwijzen, kunnen we monitoren of genomen maatregelen wel of niet effectief zijn en kunnen we bij veranderingen in de omgeving of situatie, zoals bij verbouwingen of veranderingen in de inrichting, direct controleren of het beleid al dan niet moet worden aangescherpt. Dit beleidsplan is dan ook een levendig document met als doel het continue optimaliseren van Veiligheid en Gezondheid binnen Kinderdagverblijf Wonderlief.

U kunt het meest actuele beleidsplan ter inzage opvragen via de directie, bij ons op locatie of via onze website www.kdvwonderliefapeldoorn.nl

Directie Wonderlief Apeldoorn

2. Missie, visie en doel

2.1 Missie

Onze missie is het opvangen van kinderen in een veilige en gezonde kinderopvang. Dit doen we door:

- Kinderen af te schermen van grote risico's
- Kinderen te leren omgaan met kleinere risico's
- Kinderen uit te dagen en te prikkelen in hun ontwikkeling

2.2 Visie

Kinderdagverblijf Wonderlief vangt kinderen in de leeftijd van 0 tot 4 jaar in een huiselijke en vertrouwde omgeving op, waarbij de ontwikkelingsgebieden worden geprikkeld en uitgedaagd. Kinderdagverblijf Wonderlief kijkt naar de behoefte van het individu en probeert het aanbod daar op aan te passen. Een veilige en gezonde leef- en speelomgeving vormt de basis van dit geheel.

2.3 Doel

Vanuit de Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang (IKK) dienen wij een beleid te creëren ten aanzien van Veiligheid en Gezondheid waar alle medewerkers zich verantwoordelijk voor voelen.

De belangrijkste aandachtspunten binnen het vormgeven van het beleid zijn:

- 1). Het bewustzijn van mogelijke risico's,
- 2). Het voeren van een goed beleid op grote risico's en
- 3). Het gesprek hierover aangaan met elkaar en met de externe betrokkenen.

Dit alles met als doel, een veilige en gezonde omgeving te creëren waar kinderen onbezorgd kunnen spelen en zich optimaal kunnen ontwikkelen.

3. Grote risico's

In dit hoofdstuk beschrijven we de belangrijkste grote risico's die op onze locatie kunnen leiden tot ernstige ongevallen, incidenten of gezondheidsproblemen.

We hebben de risico's onderverdeeld in drie categorieën; 1).Fysieke veiligheid, 2).Sociale veiligheid en 3).Gezondheid.

Per categorie hebben we de belangrijkste risico's benoemd met de daarbij behorende maatregelen die zijn of worden genomen om het risico tot het minimum te beperken.

Voor de overige risico's waarvoor we maatregelen nemen verwijzen we naar bijlage I waarin de complete risico-inventarisatie is opgenomen die in januari 2020 is uitgevoerd.

3.1 Fysieke Veiligheid

Ten aanzien van fysieke veiligheid heeft Wonderlief de volgende risico's gedefinieerd als grote risico's:

- Vallen van hoogte
Genomen maatregelen zijn:
 - Kinderen kunnen niet zelfstandig klimmen op dergelijke hoogte waarbij het risico groot is dat het kind letsel kan oplopen
 - Wanneer een kind zich op een hoogte bevindt waarbij kans op letsel groot is, is te allen tijde een pedagogisch medewerker aanwezig, bijvoorbeeld aan de aankleedtafel of voor de duoslaper. Er zijn trappen aanwezig die ervoor zorgen dat kinderen zelfstandig kunnen op- en afklimmen in het bijzijn van een pedagogisch medewerker,
- Verstikking
Genomen maatregelen zijn:
 - Er is afgesproken dat er geen (kleine) voorwerpen rondslingeren in de speel- en slaapruijnte. Hier wordt regelmatig op gecontroleerd.
 - Bij het voeden is er altijd een pedagogisch medewerker aanwezig.
 - Alle pedagogisch medewerkers zijn in het bezit van een gecertificeerde EHaK (Eerste Hulp aan Kinderen) en EHBO (Eerste Hulp Bij Ongelukken) diploma volgens de richtlijnen van Het Oranje Kruis.
- Vergiftiging
Genomen maatregelen zijn:
 - Schadelijke middelen worden te allen tijde buiten het bereik van kinderen gehouden en veilig opgeborgen.
 - Alle pedagogisch medewerkers zijn in het bezit van een gecertificeerde EHaK (Eerste Hulp aan Kinderen) en EHBO (Eerste Hulp Bij Ongelukken) diploma volgens de richtlijnen van Het Oranje Kruis.
- Verbranding
Genomen maatregelen zijn:
 - Apparaten die warmte afgeven, zoals een waterkoker staat hoog en is ontoereikend voor kinderen.
 - Radiatoren welke aanstaan zijn voorzien van een ombouw. Radiatoren zonder ombouw staan niet aan.
 - Alle pedagogisch medewerkers zijn in het bezit van een gecertificeerde EHaK (Eerste Hulp aan Kinderen) en EHBO (Eerste Hulp Bij Ongelukken) diploma volgens de richtlijnen van Het Oranje Kruis.
- Verdrinking
Genomen maatregelen zijn:
 - Er is geen verdrinkingsgevaar, daar er geen bad(kuip) aanwezig is.

3.2 Sociale veiligheid

Ten aanzien van sociale veiligheid hebben we de volgende risico's gedefinieerd als grote risico's:

- Grensoverschrijdend gedrag
Genomen maatregelen zijn:
 - De meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling wordt periodiek gelezen en besproken door en met de pedagogisch medewerkers (stappenplan bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling)

Stap 1: In kaart brengen van signalen

Wanneer er signalen zijn dat een kind of meerdere kinderen seksueel grensoverschrijdend gedrag hebben vertoond en dat een ander kind hier mee geconfronteerd is of slachtoffer van is geworden, is het belangrijk dat deze signalen in kaart worden gebracht en goed geïnterpreteerd worden. Soms zal iets vrij duidelijk zijn aan te merken als ontoelaatbare handeling, maar vaker zal het gaan om minder duidelijke signalen die niet direct te duiden zijn.

Het is belangrijk om deze signalen serieus te nemen. De beroepskrachten kunnen met elkaar onderzoeken wat zij bij de kinderen merken. Door met collega's te overleggen en van gedachten te wisselen, kan een signaal beter worden beoordeeld. De volgende acties kunnen helpen de signalen te onderbouwen:

- Raadpleeg de signalenlijst uit de handleiding van de meldcode
- Bespreek de signalen met collega's of leidinggevende.
- Vraag een gesprek aan met de leidinggevende.

Leg de mogelijke signalen vast in het kinddossier. Wanneer de beroepskracht twijfelt of concludeert of er sprake is van grensoverschrijdend gedrag, dan is het belangrijk hier melding van te maken bij de leidinggevende conform stap 2.

Stap 2: Melden van het gedrag

Wanneer de beroepskracht signalen heeft dat een kind of meerdere kinderen seksueel grensoverschrijdend gedrag hebben vertoond en dat een ander kind hiermee geconfronteerd is of slachtoffer van is geworden, dan is het belangrijk dit te melden bij de leidinggevende.

De ouders van de kinderen die het gedrag vertonen of ermee zijn geconfronteerd moeten op de hoogte worden gebracht.

Het is belangrijk dat de kinderopvangorganisatie alles goed registreert in een kinddossier. Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen, dienen schriftelijk te worden vastgelegd.

Stap 3: Beoordelen ernst van het gedrag

De leidinggevende is in overleg met de directie verantwoordelijk voor een eerste beoordeling van de voorgelegde situatie. Daarbij zal in het algemeen de beroepskracht die het gedrag heeft gemeld, gehoord worden en eventueel collega's. Ook Veilig Thuis, CJG, ZAT of de GGD kan hiervoor worden ingeschakeld. Hierbij wordt de ernst van het gedrag bepaald.

Wanneer wordt geconstateerd dat er geen sprake is van leeftijdsadequaat gezond gedrag, wordt gecategoriseerd hoe ernstig het gedrag is. Bij alle vormen van seksueel grensoverschrijdend gedrag dienen de ouders van zowel het kind dat het gedrag vertoont als het kind dat met het gedrag is

geconfronteerd, te worden geïnformeerd. Daarnaast dient bij alle vormen gekeken te worden of het seksueel overschrijdende gedrag een signaal is van onderliggende problematiek.

Er kan geconstateerd worden dat er sprake is van:

- licht seksueel grensoverschrijdend gedrag;
- matig seksueel grensoverschrijdend gedrag;
- ernstig seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Licht seksueel grensoverschrijdend gedrag kan worden gezien als een noodzakelijke stap om normen en waarden te leren kennen en zal bij veel kinderen op bepaalde momenten in de ontwikkeling voorkomen. Het is nodig dat de beroepskracht dit gedrag begrenst, hierop reageert en bespreekt met ouders.

Matig seksueel grensoverschrijdend gedrag is ontoelaatbaar; het is belangrijk om een duidelijk verbod in te stellen. Aan het kind moet uitgelegd worden dat dit gedrag niet mag en er moet worden uitgelegd waarom dit niet mag. De betrokken kinderen kunnen in de groep geobserveerd worden. Belangrijk is dat er met de kinderen gecommuniceerd blijft worden en dat ouders actief betrokken worden. De leidinggevende overlegt met Veilig Thuis of een gedragswetenschapper of externe hulpverlening of advies noodzakelijk is.

Ernstig seksueel grensoverschrijdend gedrag vereist dat er direct wordt ingegrepen. Er moeten maatregelen genomen worden die kunnen garanderen dat het gedrag niet meer kan voorvallen. De directie dient ingelicht te worden om verdere stappen te kunnen ondernemen, ook omdat de directie eindverantwoordelijk is voor alle interne en externe communicatie. Bij ernstig seksueel grensoverschrijdend gedrag dient stap 4 te worden ingezet.

Ook voor deze stap geldt, dat alle signalen en stappen goed vastgelegd worden in het kinddossier.

Stap 4: Maatregelen nemen

De directie bepaalt welke maatregelen genomen moeten worden wanneer er sprake is van ernstig seksueel grensoverschrijdend gedrag.

De volgende maatregelen kunnen worden genomen:

- a. Het instellen van een intern onderzoek. Het is belangrijk nauw samen te werken met expertorganisaties zoals Veilig Thuis, het zorgadviesteam en de GGD. Bij ernstige zaken is het aan te bevelen een onderzoeksteam te vormen waar vertegenwoordigers van de kinderopvangorganisatie en externe deskundigen deel van kunnen uitmaken. Dit onderzoeksteam kan het incident onderzoeken en de directie advies geven hoe te handelen. Het aanleggen van een draaiboek kan structuur bieden bij de uitvoer van het onderzoek. In de handleiding staan handvatten voor het aanleggen van een draaiboek (hoofdstuk 8.5).
- b. Het regelen van ondersteuning van het kind en ouders.
- c. Aanbieden van excuses voor falend toezicht/onveilige situatie vanuit de kinderopvang. Hierbij wordt tevens aangegeven dat onderzocht wordt hoe verbeteringen binnen de kinderopvangorganisatie kunnen worden doorgevoerd om mogelijke herhaling te voorkomen.

- d. Aanbieden van opvang en professionele hulp voor alle kinderen en hun ouders die op welke wijze dan ook betrokken zijn geweest bij het grensoverschrijdende seksuele gedrag. Emotionele begeleiding van de direct betrokken ouders is noodzakelijk.
- e. Indien een kind seksueel grensoverschrijdende handelingen heeft uitgevoerd bij een ander kind dan is het belangrijk gesprekken te voeren met beide partijen ouders en gezamenlijk te komen tot oplossingen. Creëer van beide partijen ouders 'bezorgde ouders' en zoek naar een gezamenlijk belang. De kinderopvangorganisatie vertegenwoordigt de belangen van alle kinderen. Dat kan betekenen dat de kinderopvangorganisatie beslissingen neemt die één van beide partijen niet zint. De kinderopvangorganisatie kan tegen het volgende dilemma oplopen: gaat een kind van de kinderopvang af of niet? En is dat op basis van een besluit van de kinderopvangorganisatie of van de ouders (opzeggen plaatsingsovereenkomst)? Belangrijk is de ouders altijd te informeren over de gemaakte keuze en deze te beargumenteren.
- f. Afscherming van het kind dat het grensoverschrijdende gedrag heeft vertoond.

De leidinggevende en/of directeur draagt zorg voor een zorgvuldige procedure en registreert dit in het betreffende dossier.

Stap 5: Handelen

De beoordeling van het incident en het advies uit het (eventuele) interne onderzoek kunnen leiden tot verschillende uitkomsten. Afhankelijk van deze uitkomsten heeft de directie verschillende mogelijkheden om te handelen richting het kind dat het seksueel grensoverschrijdende gedrag heeft vertoond.

- a. Het kind blijft op de groep;
 - b. Het kind gaat naar een andere groep, andere locatie of andere kinderopvangorganisatie;
 - c. Het inzetten van hulp;
 - d. Melding bij Veilig Thuis.
- a. *Het kind blijft op de groep*
Wanneer de directie constateert dat op grond van het verrichte onderzoek geen aanleiding is aan te nemen dat het gedrag zich zal herhalen of dat de aanwezigheid van het kind bedreigend is voor andere kinderen kan, in overleg met betrokken ouders, besloten worden het kind binnen de betreffende groep van de kinderopvangorganisatie te laten.
- b. *Het kind gaat naar een andere groep of kinderopvangorganisatie*
De directie kan besluiten dat het in het belang is van het kind en/of de kinderen die met het gedrag geconfronteerd zijn, dat het kind naar een andere groep binnen de betreffende kinderopvangorganisatie, naar een andere locatie of naar een geheel andere kinderopvangorganisatie gaat. De directie kan hierin de ouders adviseren en eventueel contact opnemen met een andere kinderopvangorganisatie. Ook kunnen ouders zelf de conclusie trekken dat hun kind naar een andere locatie of kinderopvangorganisatie gaat.

c. *Het inzetten van hulp*

Met advies van Veilig Thuis en in overleg met de ouders kan hulpverlening voor het kind worden ingezet.

d. *Melding bij Veilig Thuis*

De directie doet een melding bij Veilig Thuis. Het gedrag van het kind kan namelijk ook op andere problematiek wijzen.

Stap 6: Nazorg bieden en evalueren

Aanbevolen wordt het personeel persoonlijk te informeren. Daarnaast kunnen alle betrokkenen zo spoedig mogelijk over het seksueel overschrijdende gedrag op de hoogte worden gebracht middels een brief of een gezamenlijke (ouder)bijeenkomst. De directeur is verantwoordelijk voor de nazorg en de evaluatie.

Er kan informatie worden gegeven over de concrete maatregelen die getroffen zijn ten aanzien van het kind of de kinderen die met het gedrag geconfronteerd werden. Ook kan aangegeven worden welke concrete maatregelen er ten aanzien van het kind dat het gedrag vertoonde genomen zijn en het verdere verloop van het onderzoek.

Als bij een kinderopvangorganisatie een incident plaatsvindt, is er een kans dat ook de media hiervan op de hoogte raken. Het is verstandig van tevoren zorgvuldig te overwegen hoe hiermee wordt omgegaan.

Het is belangrijk het gehele proces en de verschillende stappen te evalueren.

- De directeur evalueert met beroepskrachten en eventueel andere betrokkenen wat er is gebeurd en de procedures die zijn gevolgd.
 - Zo nodig wordt de zaak ook doorgesproken met andere betrokkenen.
 - Zo nodig worden verbeteringen in afspraken en/of procedures aangebracht.
 - Geanonimiseerde gegevens met betrekking tot het seksueel grensoverschrijdend gedrag worden geregistreerd. Deze gegevens worden door de directie op een centraal punt bewaard.
- **Kindermishandeling**
Genomen maatregelen zijn:
- De meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling wordt periodiek gelezen en besproken door en met de pedagogisch medewerkers (stappenplan bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling)

Stap 1: In kaart brengen van signalen

De beroepskracht brengt de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of juist ontkrachten in kaart en legt deze vast. De beroepskracht legt ook de contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen.

Bij vroegsignalering worden signalen gezien die duiden op een zorgelijke of mogelijk bedreigde ontwikkeling. Zelden zullen deze signalen direct duidelijkheid geven over de oorzaak zoals huiselijk geweld of kindermishandeling. Het is daarom verstandig uit te gaan van de signalen die de beroepskracht bij het kind of in de interactie tussen ouder en kind waarneemt. Bij het signaleren van huiselijk geweld of kindermishandeling kan gebruik gemaakt worden van de signalenlijsten (bijlage 3 en 4) en de observatielijst (bijlage 5) uit het protocol 'kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag' voor de kinderopvang

Het is gebruikelijk om in deze fase in gesprek te gaan met de ouder tijdens haal- en brengmomenten, tijdens een tien-minutengesprek of op een ander gepland moment. Hierbij gaat het vooral om het benoemen van feitelijkheden en zaken die opvallen. Daarnaast kan het kind in de groep geobserveerd worden en de ouder met het kind tijdens contactmomenten.

Alle signalen dienen te worden verzameld waardoor het duidelijker wordt welke zorgen er zijn en of deze zorgen gegrond zijn. De beroepskracht vraagt de aandachtsfunctionaris om te helpen bij het onderbouwen van de signalen.

Het is belangrijk dat de kinderopvangorganisatie alles goed registreert. Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen dienen schriftelijk te worden vastgelegd. Gespreksverslagen kunnen door betrokkenen worden ondertekend. Er kan hiervoor een kinddossier aangelegd worden, dat in een gesloten kast (met slot) of digitaal (met wachtwoord) wordt bewaard. Dit vanwege de privacygevoelige gegevens die worden verzameld.

Bij Kinderdagverblijf Wonderlief wordt vertrouwelijke informatie en kinddossier op een centraal punt bewaard, namelijk digitaal op de laptop in mappen die enkel inzichtelijk is voor de houder en vertrouwenspersoon en vergrendeld zijn met een toegangscode.

Stap 2: Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van Veilig Thuis of een deskundige op het gebied van letselduiding

De beroepskracht bespreekt de signalen met de aandachtsfunctionaris. Het wordt aanbevolen om advies aan Veilig Thuis of een deskundige op het gebied van letselduiding te vragen. Dit is een taak voor de aandachtsfunctionaris.

Consultatie is - afhankelijk van de interne afspraken van de kinderopvangorganisatie - mogelijk met de volgende interne collega's: de leidinggevende, de bemiddelingswerker (van het gastouderbureau), de gedragswetenschapper, de aandachtsfunctionaris of een collega uit dezelfde groep. Extern is consult mogelijk met de jeugdverpleegkundige of jeugdarts van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) of de GGD. Indien de kinderopvangorganisatie deelneemt aan het zorgadviesteam (ZAT) is het ook mogelijk om het kind binnen dit team te bespreken. Tevens kan gebruik worden gemaakt van samenwerking met het Centrum voor Jeugd en Gezin.

Consult bij Veilig Thuis of deskundige op het gebied van letselduiding

Indien de aandachtsfunctionaris of bemiddelingsmedewerker ook maar enige twijfel heeft over de oorzaak van de situatie en/of eventuele mogelijke onveiligheid bij het kind, kan advies worden gevraagd bij Veilig Thuis of een deskundige op het gebied van letselduiding. Veilig Thuis kan een eerste weging maken of het terecht is dat er zorgen zijn over deze situatie en of er mogelijk sprake kan zijn van huiselijk geweld of kindermishandeling. Een deskundige op het gebied van letselduiding kan worden ingezet ter duiding van letsels waarbij een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling speelt. Zorgvuldig handelen vereist dat de aandachtsfunctionaris of bemiddelingsmedewerker bij elk vermoeden nagaat of hij advies vraagt bij Veilig Thuis of een deskundige op het gebied van letselduiding

Consult bij zorgadviesteam

Voor het bespreken in het zorgadviesteam wordt een intakegesprek met de ouders en/of aandachtsfunctionaris of bemiddelingsmedewerker door het maatschappelijk werk of een ander lid van het zorgadviesteam gevoerd. Door de ouder continu te betrekken en in overleg te treden, is de kans groter dat de ouder gemotiveerd is om de situatie te verbeteren en/of hulp te aanvaarden.

Om het kind 'open' (niet anoniem) te bespreken in het zorgadviesteam en met andere externe deskundigen is schriftelijke toestemming van de ouder vereist. Indien de aandachtsfunctionaris in het contact transparant en integer is, is de kans groot dat over deze zaken een open gesprek mogelijk is. In de meeste gevallen wordt toestemming door de ouder gegeven. Gespreksvaardigheid om in gesprek te gaan over zorgen en het vragen om toestemming van de ouder is een specifieke deskundigheid en kan door middel van scholing worden aangeleerd. Ook kan de aandachtsfunctionaris of bemiddelingsmedewerker advies krijgen van Veilig Thuis of het zorgadviesteam over het in gesprek gaan met de ouder.

Indien de ouder weigert, is dit een zorgelijk signaal en moet het worden meegenomen in de weging (stap 4). Het kind kan overigens anoniem worden besproken wanneer de ouder geen toestemming heeft gegeven, maar dit verdient niet de voorkeur vanwege de eventuele vervolgtacties. Meer informatie over samenwerking met andere organisaties is te vinden in hoofdstuk 7 van de handleiding.

Noodsituaties

Bij signalen die wijzen op acuut en zodanig ernstig geweld dat het kind of een gezinslid onmiddellijk moet worden beschermd, kan meteen contact worden opgenomen met Veilig Thuis. Veilig Thuis maakt dan een inschatting van de ernst van de situatie. Voor noodsituaties is Veilig Thuis 24 uur per dag bereikbaar. In zeer ernstig dreigende situaties kan Veilig Thuis een melding overdragen aan de Raad voor de Kinderbescherming. Bijvoorbeeld als een kind met verwondingen naar het ziekenhuis moet en de ouders willen het niet meegeven of weghalen uit het ziekenhuis. In een dergelijke situatie kan er heel snel een voorlopige ondertoezichtstelling worden gevraagd zodat de ouders (tijdelijk) het gezag niet hebben over hun kind.

In noodsituaties kan overigens ook contact gezocht worden met de crisisdienst van Bureau Jeugdzorg en/of de politie gevraagd worden om hulp te bieden. In de handleiding bevindt zich een algemeen overzicht van websites en adressen (zie bijlage 5) van instanties en organisaties waar de beroepskracht terecht kan voor ondersteuning en advies. In deze meldcode is een sociale kaart opgenomen die de kinderopvangorganisatie kan invullen met gegevens uit de eigen regio (zie onderdeel V).

Het is belangrijk dat de kinderopvangorganisatie alles goed registreert. Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen dienen schriftelijk te worden vastgelegd.

Stap 3: Gesprek met de ouder (en indien mogelijk met het kind)

De aandachtsfunctionaris of bemiddelingsmedewerker bespreekt de signalen met de ouders, en indien mogelijk met het kind (eventueel samen met leidinggevende). De kinderopvangorganisatie kan er echter ook voor kiezen dat het gesprek door de beroepskracht wordt gevoerd, eventueel samen met aandachtsfunctionaris of bemiddelingsmedewerker of leidinggevende. In die gevallen wordt het gesprek altijd voorbereid met de aandachtsfunctionaris. Ook kan tijdens de voorbereiding ondersteuning worden gevraagd aan Veilig Thuis.

Voor het gesprek met de ouders (en eventueel het kind) kunnen de volgende stappen worden gevolgd:

1. Leg de ouders (en eventueel het kind) het doel uit van het gesprek;
2. Beschrijf de feiten die zijn vastgesteld en de waarnemingen die zijn gedaan, geef daarbij geen waardeoordeel of eigen interpretatie;
3. Nodig de ouders uit om een reactie hierop te geven;

4. Kom pas na deze reactie zo nodig en zo mogelijk met een interpretatie van hetgeen er is gezien, gehoord en/of waargenomen;
5. Leg het gesprek vast en laat het indien mogelijk ondertekenen door alle betrokkenen.

In de meeste gevallen is het onduidelijk wat de oorzaken zijn van de signalen. Door ouders te informeren en informatie uit te wisselen over de ontwikkeling van hun kind, kunnen zorgen verduidelijkt, ontkracht of bekrachtigd worden. Nodig de ouders expliciet uit tot het geven van hun mening en vraag door over kindgerelateerde onderwerpen in de thuissituatie. Herkent de ouder de situatie? Hoe gedraagt het kind zich thuis? Hoe reageren de ouders daarop? Hoe gaat het opvoeden thuis? Hoe reageert het kind hierop? Hoe is de ontwikkeling van het kind tot nu toe verlopen? Wat vinden de ouders daarvan? Hoe ervaren de ouders de opvoeding en hun rol als ouders?

Indien de ouders de zorgen herkennen, kan een begin worden gemaakt met het onderzoeken van kansen en oplossingen. Ouders moeten vaak eerst gemotiveerd worden zodat de zorgen over hun kind gedeeld kunnen worden. Het helpt dan om ouders meer informatie te geven over de ontwikkeling van het kind en de effecten voor het kind in de huidige situatie. Pas als ouders niet te motiveren zijn en de zorgen blijven ontkennen is het raadzaam Veilig Thuis om advies te vragen en een melding te overwegen.

Indien besloten wordt om ook met het kind zelf te spreken, is het van belang dat het kind zich veilig genoeg voelt om het gesprek te voeren. Maak hierbij de afweging of het in het belang van het kind zelf is om dit gesprek te voeren. Hierover kan ook advies worden gevraagd aan Veilig Thuis. Beloof tijdens een dergelijk gesprek nooit geheimhouding, maar geef wel aan dat de signalen serieus afgewogen zullen worden. Belangrijk is ook dat het kind niet wordt ondervraagd, maar dat het kind met name de ruimte wordt gegeven om zijn verhaal te vertellen. Zie ook de tips voor gesprekken met kinderen in hoofdstuk 6.1 van de handleiding.

Het is belangrijk dat de kinderopvangorganisatie alles goed registreert. Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen dienen schriftelijk te worden vastgelegd.

Stap 4: Weeg aard en ernst van het huiselijk geweld of kindermishandeling en bij twijfel altijd raadplegen van Veilig Thuis

De aandachtsfunctionaris of bemiddelingsmedewerker weegt op basis van de signalen, van het (extern) ingewonnen advies en van het gesprek met de ouders het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling al dan niet in overleg met leidinggevende.

Daarnaast wordt de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling gewogen. Ook moet er altijd overwogen worden of er naar de politie moet worden gegaan. Tenslotte zijn kindermishandeling en huiselijk geweld strafbare feiten.

Voor de weging is het van belang dat de aandachtsfunctionaris in het dossier de signalen, de gesprekken en de stappen beschrijft en vastlegt die al gezet zijn.

Daarnaast zijn voor de weging de volgende factoren van belang:

- de leeftijd van het slachtoffer;
- de aard van het geweld;
- de mate van afhankelijkheid;
- de duur van het geweld;
- de verwachting over de schade die wordt aangericht;
- de mate van isolement waarin het geweld zich afspeelt.

Een weging is altijd persoonlijk, er zijn geen vaste richtlijnen voor. Omdat elke situatie uniek is, is hier geen standaard voor. Wanneer twijfel blijft bestaan over een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling, is het verplicht om Veilig Thuis te raadplegen.

Veilig Thuis kan helpen een risicotaxatie uit te voeren en kan helpen bepalen of het verstandig is zelf hulp te organiseren of een melding te doen. Dit is ook van toepassing als het om mogelijk eer gerelateerd geweld gaat. Zo mogelijk kan ook het Landelijk Expertise Centrum Eer gerelateerd Geweld (LEC EGG) van de politie om advies worden gevraagd.

In bijlage 5 van de handleiding staat een algemeen overzicht van websites en adressen van instanties en organisaties waar de beroepskracht terecht kan voor ondersteuning en advies. De kinderopvangorganisatie dient zelf de sociale kaart uit deze meldcode aan te passen en in te vullen met de instanties en organisaties die werkzaam zijn binnen betreffende regio (zie onderdeel V). Het is belangrijk dat de kinderopvangorganisatie alles goed registreert. Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen dienen schriftelijk te worden vastgelegd.

Stap 5: Beslissen: zelf hulp organiseren of melden

Stap 5a: Hulp organiseren en effecten volgen

Als op basis van de afweging in stap 4 genoeg gronden zijn dat het kind en zijn gezin redelijkerwijs *voldoende* tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling beschermd kunnen worden:

- *bespreek* met de ouders;
- *organiseer* dan de noodzakelijke hulp;
- *volg* de effecten van deze hulp en
- *doe* alsnog een *melding* als er signalen zijn dat het huiselijk geweld of de kindermishandeling niet stopt, of opnieuw begint.

Dit is de verantwoordelijkheid van de aandachtsfunctionaris al dan niet in overleg met de leidinggevende en/of directie.

Als de kinderopvangorganisatie gebruik heeft gemaakt van het zorgadviesteam, kan het zorgadviesteam verdere actie coördineren. Het zorgadviesteam bespreekt de hulpvraag van kinderopvangorganisatie en ouders, beoordeelt de hulpvraag, stelt een aanpak vast, geeft handelingsadviezen voor de beroepskracht en adviseert over verdere hulp. Ook het CJG kan worden geraadpleegd en hierin adviseren.

De aandachtsfunctionaris binnen de kinderopvangorganisatie bespreekt met de ouders de uitkomst van de bespreking met het CJG of zorgadviesteam. Met de ouders kan gesproken worden over verder te nemen stappen voor hulpverlening voor het kind en/of de ouders. Hierbij is het belangrijk om informatie te geven over de hulpverlenende instanties en of er hiervoor een indicatie nodig is van bijvoorbeeld Bureau Jeugdzorg. De ouders kunnen op deze manier worden doorverwezen. Belangrijk is om bij de ouders en de instantie te informeren of zij ook daadwerkelijk naar de verwijzende instantie zijn gegaan. Leg de gesprekken vast en laat indien mogelijk ouders het gespreksverslag ondertekenen.

Indien er voor een van voorgaande stappen ondersteuning nodig is, dan kan dit gevraagd worden bij Veilig Thuis, CJG of zorgadviesteam. De kinderopvangorganisatie kan in het eigen team afspraken

maken over de begeleidings- en zorgbehoeften van het kind. De uitkomst van deze teambespreking wordt vastgelegd en met de ouders besproken.

Het is belangrijk dat de kinderopvangorganisatie alles goed registreert. Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen dienen schriftelijk te worden vastgelegd.

Stap 5b: Melden en bespreken met ouders

Kan het kind of kunnen de ouders *niet voldoende* tegen het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling beschermd worden, of *is er twijfel* of de kinderopvangorganisatie hiertegen voldoende bescherming kan bieden:

- *meld* het vermoeden bij Veilig Thuis en;
- *sluit* bij de melding zoveel mogelijk aan bij feiten en gebeurtenissen en geef duidelijk aan indien de informatie die gemeld wordt (ook) van anderen afkomstig is;
- *overleg* bij de melding met Veilig Thuis wat er *na* de melding, binnen de grenzen van de gebruikelijke werkzaamheden, *gedaan kan worden om* het kind, de ouders en mogelijke gezinsleden tegen het risico op huiselijk geweld of op mishandeling te beschermen;
- *Monitor hierbij of ouder en kind hulp krijgen;*
- Registreer.

Dit is de verantwoordelijkheid van de aandachtsfunctionaris al dan niet in overleg met de leidinggevende en/of directie.

Bespreek de melding vooraf met de ouders. Leg uit waarom de kinderopvangorganisatie van plan is deze melding te gaan doen en wat het doel daarvan is. Blijf in het gesprek bij de feiten en constatering en voorkom interpretaties of waardeoordelen.

1. Vraag de ouders uitdrukkelijk om een reactie;
2. In geval van bezwaren van de ouders, overleg op welke wijze er tegemoet kan worden gekomen aan deze bezwaren en leg dit in het document vast;
3. Is dat niet mogelijk, weeg de bezwaren dan af tegen de noodzaak om het kind, de ouders en/of mogelijke gezinsleden te beschermen tegen het geweld of de kindermishandeling. Betrek in alle afwegingen de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om het kind, de ouders en/of mogelijke gezinsleden door het doen van een melding daartegen te beschermen;
4. Doe een melding indien naar het oordeel van de kinderopvangorganisatie de bescherming van de ouder of zijn gezinslid de doorslag moet geven.

Van contacten met de ouders over de melding kan worden afgezien:

- als de veiligheid van het kind, één van de ouders, die van de beroepskracht of gastouder zelf, en/of die van een ander in het geding is; of
- als er goede redenen zijn om te veronderstellen dat de ouders daardoor het contact met de kinderopvangorganisatie zal verbreken.

Indien na enige periode onvoldoende verbetering zichtbaar is, is het van belang opnieuw contact op te nemen met Veilig Thuis en eventueel opnieuw een melding te doen. Veilig Thuis adviseert, indien nodig, meerdere keren contact op te nemen indien er onvoldoende verbetering of verslechtering te zien is.

Inspanningen na de melding

Een melding is geen eindpunt. Als de kinderopvangorganisatie een melding doet, geeft het stappenplan daarom aan dat de aandachtsfunctionaris in zijn contact met Veilig Thuis ook bespreekt wat hij zelf, na zijn melding, binnen de grenzen van zijn gebruikelijke taakuitoefening kan doen om het kind of zijn gezinsleden te beschermen en te ondersteunen. Dit is uitdrukkelijk in stap 5 bij de melding opgenomen om duidelijk te maken dat de betrokkenheid van de beroepskracht bij het kind en ouders en mogelijke gezinsleden na de melding niet ophoudt. Van hem wordt verwacht dat hij, naar de mate van zijn mogelijkheden, het kind blijft ondersteunen en beschermen. Uiteraard gebeurt dit in overleg met Veilig Thuis om zo tot een gemeenschappelijke aanpak te komen.

Veilig Thuis houdt degene die de melding heeft gedaan op de hoogte van de uitkomsten van het onderzoek en van de acties die in gang worden gezet.

Wanneer er sprake is van (een vermoeden van) kindermishandeling in de thuissituatie van één van de kinderen van de kinderopvangorganisatie kan dit ook impact hebben op de (andere) beroepskrachten en andere kinderen. Het is belangrijk dat de betreffende kinderopvangorganisatie hier aandacht aan besteedt, bijvoorbeeld in teamoverleggen of tijdens intervisie.

Interne evaluatie

Het is belangrijk dat de toepassing van de meldcode systematisch geëvalueerd wordt. Dit kan de aandachtsfunctionaris, leidinggevende en/of directie op zich nemen. Aangeraden wordt dat de uitvoering van de evaluatie door een ander wordt gedaan dan degene die actief binnen het proces zelf is geweest.

Zo nodig worden verbeteringen in afspraken en/of procedures aangebracht.

Geanonimiseerde gegevens met betrekking tot het vermoeden van kindermishandeling worden geregistreerd. Deze gegevens worden door de directie op een centraal punt bewaard. De gegevens worden geregistreerd en bewaard om bijvoorbeeld in kaart te kunnen brengen hoe vaak vermoedens van kindermishandeling binnen de gehele kinderopvangorganisatie voorkomen en op welke wijze daarmee wordt omgegaan.

Het is belangrijk dat de kinderopvangorganisatie alles goed registreert. Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen dienen schriftelijk te worden vastgelegd.

➤ Vermissing

Bij vermissing moet er gezorgd worden dat er gestructureerd en adequaat gehandeld wordt. Dit kan:

- tijdens het buitenspelen aangrenzend aan de locatie,
- tijdens buitenspelen op een niet aangrenzende buiten speel locatie
- tijdens kleine uitstapjes in de buurt
- tijdens grote uitstapjes

Belang is om te zorgen voor gestructureerde stappen, zodat het vermiste kind zo snel mogelijk weer gelokaliseerd is, of indien dat niet gebeurt, de politie ingelicht kan worden.

Er wordt in 5 stappen toegewerkt naar het lokaliseren van het kind; lukt dat niet, dan volgt melding bij de politie en worden ouders geïnformeerd.

Stap 1

Waarschuw de collega's. Blijf hierbij rustig en voorkom paniek onder de kinderen.

Stap 2

Controleer de directe omgeving waar het kind vermist is geraakt. Indien van toepassing, controleer de meest voor de hand liggende route terug naar het kindercentrum.

Stap 3

Beslis hoeveel en welke medewerkers er gaan zoeken en hoeveel er bij de groep blijven. Alle medewerkers die gaan zoeken (eventueel op fiets) nemen hun mobiel mee en zetten deze aan. Indien er meerdere medewerkers buiten gaan zoeken, gaan zij elk een andere richting op. De medewerkers die bij de groep blijven lichten de (assistent) leidinggevende in.

Afspraak: na 10 minuten zoeken is iedereen weer terug op de locatie. Tijdens uitstapjes blijft er tenminste 1 medewerker bij de rest van de groep terwijl de andere medewerkers zoeken. Spreek ook hier af dat de zoekende medewerkers na 10 minuten terugkeren naar de rest van de groep.

Indien het kind gevonden is: Informeer alle medewerkers en (assistent) leidinggevende direct.

Stap 4

Indien het kind niet gevonden is wordt de politie binnen 15 minuten na de vermissing gebeld door de leidinggevende. Zorg voor een duidelijk signalement/digitale foto.

Stap 5

Gelijktijdig aan het informeren van de politie worden ook de ouders van het betreffende kind geïnformeerd.

3.3 Gezondheid

Ten aanzien van gezondheid hebben we de volgende risico's gedefinieerd als grote risico's:

- Gastro enteritis (bijvoorbeeld diarree door onhygiënisch werken bij luier verschonen = kruisbesmetting)
- Voedselinfectie of voedsel vergiftiging
- Infectie via water (legionella)
- Huidinfectie (bijvoorbeeld krentenbaard)
- Luchtweginfectie (bijvoorbeeld RS virus)

Verspreiding van en besmetting met deze gezondheidsrisico's voorkomen we op de volgende manieren

- Verspreiding via de lucht:
 - Hoest- nies discipline, ventileren en luchten
- Verspreiding via de handen:
 - Handhygiëne op de juiste momenten en juiste manier
 - Persoonlijke hygiëne zoals kleding, nagels en sieraden, handschoenen
- Via voedsel en water:
 - Voedsel/water hygiëne en voedsel- /waterveiligheid
- Via oppervlakken
 - Goede, grondige schoonmaak

4. Omgang met kleine risico's

Onze missie is onze kinderen een zo veilig en gezond mogelijke opvang te bieden. Hierbij willen we ongelukken of ziekte als gevolg van bijvoorbeeld niet schoon of ondeugdelijk speelgoed voorkomen. Maar met overbescherming doen we de kinderen uiteindelijk ook geen goed. Daarom beschermen we de kinderen tegen grote risico's.

Een bult, een schaafwond of iets dergelijks kan gebeuren. Sterker nog, er zit ook een positieve kant aan:

- Het heeft een positieve invloed op de motorische vaardigheden
- Het vergroot zelfvertrouwen, zelfredzaamheid en doorzettingsvermogen
- Het vergroot sociale vaardigheden

Bewegingen die veel voorkomen bij risicovol spelen, zoals slingeren, klimmen, rollen, hangen en glijden, zijn niet alleen leuk voor kinderen, maar ook van essentieel belang voor hun motorische vaardigheden, balans, coördinatie, en lichaamsbewustzijn.

Daarom aanvaarden wij bij Wonderlief de risico's die slechts kleine gevolgen kunnen hebben voor de kinderen en leren ze hier op een juiste manier mee om te gaan.

Om risicovolle speelsituaties veilig te houden moeten kinderen zich daarom tijdens speelsituaties of activiteiten houden aan diverse afspraken.

Daarnaast zijn er afspraken over hoe om te gaan met spullen als speelgoed en gereedschap, dit om te voorkomen dat door oneigenlijk gebruik letsel kan ontstaan.

Om gezondheidsrisico's te beperken en de kinderen hieraan zelf bij te laten dragen zijn daarom goede afspraken met kinderen noodzakelijk. Voorbeelden van afspraken die met kinderen zijn gemaakt zijn het wassen van de handen na toiletbezoek of het houden van een elleboog voor de mond tijdens niezen of hoesten.

Ook leren de jonge kinderen dat ze niet met de afvalcontainer mogen spelen, maar wel zelf hun luier weg mogen gooien.

De exacte afspraken die zijn gemaakt met kinderen zijn terug te vinden in de risico-inventarisatie in bijlage I. De afspraken worden regelmatig met de kinderen besproken en herhaald. Bijvoorbeeld voorafgaand aan een activiteit of spel, voorafgaand aan een verschoningsmoment of in periodes dat veel kinderen en medewerkers verkouden zijn.

5. Risico-inventarisatie

In februari 2023 hebben we de risico-inventarisatie veiligheid en gezondheid uitgevoerd. Aan de hand van deze inventarisatie hebben we de risico's op onze locatie in kaart gebracht. De grote risico's zijn reeds beschreven in hoofdstuk 3.

In bijlage I is het actieplan RIE veiligheid en gezondheid opgenomen.

6. Thema's uitgelicht

6.1 Grensoverschrijdend gedrag

Grensoverschrijdend gedrag door volwassenen of door kinderen kan een enorme impact hebben op het welbevinden van het getroffen kind. Op onze locatie heeft dit thema dan ook onze bijzondere aandacht.

Kinderdagverblijf Wonderlief heeft de volgende maatregelen genomen om grensoverschrijdend gedrag met elkaar te voorkomen en wat te doen (actiepunten) als we merken dat het toch gebeurt:

- Tijdens teamoverleggen wordt regelmatig over het onderwerp gesproken om zo een open cultuur te creëren waarbij medewerkers elkaar durven aan te spreken.
- De Meldcode Huishoudelijke geweld en kindermishandeling wordt nageleefd.
- In het pedagogisch beleidsplan hebben we opgenomen dat kinderen wordt geleerd hoe je met elkaar om kunt gaan waarbij respect is voor normen en waarden. Zo weten kinderen wat wel en niet toelaatbaar is, en wat gepast en ongepast gedrag is.
- Daarnaast leren we kinderen dat het belangrijk is dat ze het direct aangeven als zij bepaald gedrag ervaren dat niet wenselijk is. We helpen ze mondiger te maken op momenten dat dit nodig is.

De volgende maatregelen worden genomen om grensoverschrijdend gedrag te voorkomen:

- Alle medewerkers hebben een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG verklaring).
- We werken met een vier-ogenbeleid.
- Medewerkers kennen het vier-ogenbeleid
- Het vier-ogenbeleid wordt goed nageleefd.
- Medewerkers spreken elkaar aan als ze merken dat het vier-ogenbeleid niet goed wordt nageleefd.
- Er zijn duidelijke afspraken hoe er gehandeld moet worden als een kind een ander kind mishandelt.
- Medewerkers kennen de afspraken hoe er gehandeld moet worden als een kind een ander kind mishandelt.
- Er is een meldcode huiselijk geweld en protocol wat te doen als kindermishandeling.
- Medewerkers kennen de meldcode en passen hem toe bij een vermoeden van kindermishandeling.

6.2 Vier ogenprincipe

Het is wettelijk verplicht dat de pedagogisch medewerker in de groep gehoord of gezien kan worden door een andere volwassene, om de veiligheid van de kinderen te kunnen waarborgen (Regeling kwaliteit kinderopvang en kinderenpeelzalen 2012).

De dagopvang op onze locatie is zo georganiseerd dat een pedagogisch medewerker, pedagogisch medewerker in opleiding, stagiair, vrijwilliger of andere volwassene zijn of haar werkzaamheden uitsluitend kan verrichten terwijl hij of zij gezien of gehoord kan worden door een andere volwassene. De bouw en inrichting van de locatie is zeer transparant. Door de grote ramen en open ruimtes is meekijken altijd mogelijk.

Wij geven hier op de volgende wijze vorm aan:

Camera toezicht

Bij kinderdagverblijf Wonderlief hangen camera's in de verschillende binnen- en buitenruimtes. Deze camera's maken 24-uurs beelden en worden gevolgd door de leidinggevende.

Slaapruimte

Er is tijdens slaaptijd altijd een pedagogisch medewerker aanwezig in de groep om toezicht te houden op de kinderen die wakker zijn. Deze pedagogisch medewerker controleert om de 15 minuten de slaapkamer en houdt de babyfoon in de gaten. In de slaapkamer hangen ook camera's.

Gang en sanitaire ruimte

Wanneer de pedagogisch medewerker met een kind naar het toilet moet, zorgt zij er eerst voor dat de veiligheid van de aanwezige kinderen in de groep is gewaarborgd. De hoofddeur wordt opengelaten zodat zij de kinderen in de groep kan horen en toespreken en vice versa. In de sanitaire ruimte hangt ook een camera die enkel het gezicht van de kinderen filmt. De deur van het kindertoilet staat te allen tijde open.

In de speelruimte hangt een display waar alle camerabeelden op te zien zijn. Tevens kan houder op afstand inloggen op het camerasysteem om realtime beelden te bekijken. Hiermee houdt het vier-ogenprincipe stand in alle ruimtes van het kinderdagverblijf.

Uitstapjes

Bij een uitstapje brengen wij de ouders op de hoogte. Bij de intake geven ouders toestemming om dergelijke uitstapjes te maken. In het kader van het vier-ogenprincipe gebeuren deze uitstapjes enkel wanneer alle ouders hiervoor hebben ingestemd en er twee volwassenen aanwezig zijn, waarvan ten minste één volwassene in het bezit is van een relevant beroepsdiploma.

De pedagogische medewerkers worden op de hoogte gehouden over het vier-ogenprincipe in teamoverleggen.

6.3 Achterwachtregeling

Op het moment dat een pedagogisch medewerker alleen op locatie aan het werk is, of op het moment dat zich een calamiteit voordoet (pedagogisch medewerker ziek; kind ziek; ongeval met kind) waardoor een pedagogisch medewerker de locatie moet verlaten, met als gevolg dat de beroepskracht/kind ratio overschreden wordt, moet voor haar duidelijk zijn wie zij kan bereiken.

Bij Kinderdagverblijf Wonderlief zijn er twee pedagogisch medewerkers aanwezig om de opvang van maximaal 14 kinderen te verzorgen. Om er zorg voor te dragen dat er in geval van calamiteit iemand kan bijspringen is de achterwachtregeling ingesteld. Deze achterwachtregeling wordt als volgt ingevuld:

De achterwachtregeling stelt dat er binnen 15 minuten een collega of volwassene ter plaatse moet zijn. Als dit geen pedagogisch medewerker is, maar een externe achterwacht, wordt deze alleen ingezet in het geval van acute nood of calamiteiten.

De eerste achterwacht is de houder van het kinderdagverblijf, die dagelijks aanwezig en werkzaam is op locatie. De houder heeft tevens een kantoorruimte in het pand. De tweede achterwacht is de leidinggevende. De derde achterwacht is de beheerder van het pand. Zij werkt 5 dagen te weten op:

- Maandag van 7:30 tot 15:00 uur;
- Dinsdag van 7:30 tot 15:00 uur;
- Woensdag van 7:30 tot 15:00 uur;
- Donderdag van 7:30 tot 15:00 uur;
- Vrijdag van 7:30 tot 15:00 uur (om de week)

Buiten bovengenoemde werktijden van beheerder is houder en/of leidinggevende aanwezig, of wel binnen 15 minuten ter plaatse. De momenten dat bovengenoemde personen afwezig zijn, is er een vrijwilligster uit de buurt die binnen 15 minuten ter plaatse is.

Indien zowel de houder, als leidinggevende beiden niet aanwezig zijn en ook niet binnen 15 minuten ter plaatse kunnen zijn, wordt er een extra pedagogisch medewerker ingezet.

Er kan in geval van een calamiteit altijd gebeld worden naar de volgende achterwachten.

Naam	Functie	Telefoonnummer
Bertan Kafali	Houder	06-5366 4567
Ebru Sonmez	Leidinggevende	06-5188 8868
Monica Zwart	Beheerder	06-5582 2391
Fatima Kafali- Ayvaci	1 ^e Vrijwilliger	055-533 5456 06-2153 1956

Overige telefoonnummers:

Burcu Celik	Pedagogisch medewerker	06-5176 1951
Lizzy Kooger	Pedagogisch medewerker	06-4078 3923
Sema Dogan	Pedagogisch medewerker	06-3407 1499
Dilara Seven	Pedagogisch medewerker	06-8134 3317
Myrthe Horstman	Pedagogisch medewerker	06-8304 9934

7. EHBO regeling

Op onze locatie doen we er alles aan om te voorkomen dat een kind letsel oploopt als gevolg van een ongeluk(je). Toch is dit helaas niet geheel te voorkomen. Daarnaast kunnen zich andere calamiteiten voordoen, waardoor EHBO noodzakelijk is. Daarom hebben we altijd een BHV-er op de locatie gedurende de openingstijden van de opvang.

Daarnaast moeten we te allen tijde een medewerker op de locatie hebben met een geregistreerd certificaat voor kinder-EHBO. Bij kinderdagverblijf Wonderlief hebben alle medewerkers een geldig en geregistreerd certificaat voor zowel de kinder-EHBO (EHaK) als BHV. Medewerkers die (door het kalenderjaar heen) in dienst treden worden aan het begin van ieder nieuw kalenderjaar opgegeven om deel te nemen aan deze trainingen.

Om ervoor te zorgen dat er wel te allen tijde voldoende medewerkers met een geldig en geregistreerd certificaat voor kinder-EHBO zijn, zullen nieuwe medewerkers zodra zij in dienst treden, zo spoedig mogelijk deelnemen aan de cursus.

Wij zullen aan al ons personeel de kinder-EHBO aanbieden zodat er te allen tijde iemand op locatie is die in het bezit is van een geldig en geregistreerd certificaat voor kinder-EHBO. De certificaten worden uitgegeven door Het Oranje Kruis.

In 2024 zullen al onze medewerkers een cursus **BHV Brand, EHBO EH + EHaK** volgen.

Deze cursus staat gepland op:

- 10 februari 2024

De certificaten worden uitgegeven door Het Oranje Kruis.

8. Beleidscyclus

8.1 Beleidscyclus

In de beleidscyclus stelt kinderdagverblijf Wonderlief zichzelf als doel altijd over een actueel beleidsplan voor Veiligheid en Gezondheid te beschikken.

Wonderlief start haar beleidscyclus met een uitgebreid actieplan c.q. plan van aanpak Risico-Inventarisatie & Evaluatie (RI&E). Tijdens teamvergaderingen nemen we een aantal onderwerpen in behandeling en werken we deze verder uit, toegespitst op de dagelijkse praktijksituatie. Op deze manier blijft iedereen betrokken bij de inventarisatie.

Op basis van de uitkomsten van de risico-inventarisatie passen we het actieplan RI&E aan. De voortgang hiervan wordt regelmatig geëvalueerd tijdens teamoverleggen. Op basis van deze evaluaties wordt het beleidsplan Veiligheid en Gezondheid bijgesteld.

8.2 Plan van aanpak

8.2.1 Welke maatregelen worden genomen?

De risico-inventarisaties hebben inzicht gegeven in de huidige stand van zaken ten aanzien van veiligheid en gezondheid. Naar aanleiding van deze inventarisatie zijn er een aantal actiepunten op de agenda gezet met als doel de kwaliteit van de opvang te verbeteren.

Voor een totaal overzicht van te nemen maatregelen wordt verwezen naar het Actieplan RIE Veiligheid in de bijlage (inventarisatiedatum: september 2019) en het Actieplan RIE Gezondheid (inventarisatiedatum: september 2019)

8.2.2 Hoe worden de maatregelen geëvalueerd?

Om te bepalen of de genomen acties en maatregelen ertoe hebben geleid dat er een veiligere en gezondere opvang kan worden geboden, evalueren we per kwartaal de genomen maatregelen en/of ondernomen acties tijdens het teamoverleg. Indien een maatregel of actie een positief effect heeft gehad, wordt het veiligheids- en gezondheidsbeleid hierop aangepast.

9. Communicatie en afstemming intern en extern

Kinderdagverblijf Wonderlief vindt het belangrijk dat medewerkers zich betrokken voelen bij het veiligheids- en gezondheidsbeleid. Wanneer het beleidsplan voor Veiligheid en Gezondheid wordt opgesteld of bijgesteld, spelen zij dan ook allen een actieve rol hierin.

Wanneer een nieuwe medewerker in dienst treedt zorgen we er voor dat zij kennis neemt van het veiligheids- en gezondheidsbeleid. Bij langere dienstverband wordt er gekeken naar eventuele extra opleiding en instructies.

Tijdens team overleggen is het bespreken van mogelijke veiligheids- en gezondheidsrisico's een vast agendapunt. Zo wordt het mogelijk zaken bespreekbaar te maken en direct bij te stellen. Medewerkers worden hierdoor vertrouwd met het geven van feedback aan elkaar. Tijdens het intake gesprek berichten we ouders over onze activiteiten ten aanzien van veiligheid en gezondheid. Zo zijn ouders direct op de hoogte van onze visie ten aanzien van veiligheid en gezondheid.

Daarnaast worden ouders via de periodieke nieuwsbrief op de hoogte gehouden van lopende activiteiten. Wanneer er vragen zijn van ouders worden deze zo mogelijk ter plekke beantwoord. Wanneer deze vraag voor meerdere ouders interessant is, wordt deze tevens in de nieuwsbrief opgenomen.

10. Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling (afwegingskader)

De meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling helpt professionals bij vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling.

Aan de hand van 5 stappen bepalen professionals of ze een melding moeten doen bij Veilig Thuis en of er voldoende hulp kan worden ingezet.

Per 1 januari 2019 gaat er nieuwe afwegingskader meldcode in. Hiermee moet de alertheid op signalen van mishandeling en geweld worden vergroot. Het afwegingskader is opgenomen in stap 4 van de meldcode. In stap 5 van de meldcode wordt vervolgens een beslissing genomen op basis van de afweging die gemaakt is in stap 4.

De stappen 1 tot en met 3 van de meldcode wijzigen inhoudelijk niet ten opzichte van de voormalige meldcode

Definities:

Wat is de definitie van kindermishandeling en huiselijk geweld kindermishandeling

Elke vorm van een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel.

Kenmerken van kindermishandeling kunnen zijn:

Angst, onmacht, isolement, eenzaamheid en loyaliteit.

Huiselijk geweld is geweld dat door iemand uit de huiselijke of familiekring van het slachtoffer wordt gepleegd. Hieronder vallen lichamelijke en seksuele geweldpleging, belaging en bedreiging (al dan niet door middel van, of gepaard gaand met, beschadiging van goederen in en om het huis).

De combinatie van kinderen en huiselijk geweld betekent altijd kindermishandeling. De handelwijze bij huiselijk geweld is hetzelfde als bij kindermishandeling of een vermoeden daarvan.

Wat is acute onveiligheid?

Een persoon is in direct fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.

Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook om het onnodig toedienen van medicijnen of het verrichten van onnodige zorg.

Voorbeelden van acute onveiligheid:

- Door geweld toegebrachte verwonding die medische behandeling behoeft.
- (Ernstig) letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe.
- Poging tot verwurging.
- Wapengebruik.
- Geweld tijdens de zwangerschap.
- (Vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld of seksuele exploitatie van kinderen jonger dan 18 jaar.
- Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex)-partner, kinderen of familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking).
- Onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt van -9 maanden tot + 100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel.

- Als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een kind verzint/aandikt, (medische) onderzoeksgegevens betreffende bij het kind bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrekt of (medische) klachten en afwijkingen bij het kind daadwerkelijk veroorzaakt.
- Vrijheid beperkende maatregel voor pleger loopt af zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn.
- Acut onveilige situatie bestaat of zorg dreigt weg te vallen vanwege suïcidepoging, automutilatie, acut psychiatrisch beeld, intoxicatie door alcohol of drugs.
- Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
- Een minderjarig kind dat alleen gelaten wordt in huis zonder toezicht en verzorging van een volwassene.
- Minderjarigen die opgesloten worden in huis en onthouden worden van eten en drinken.
- Minderjarigen die met een alleenstaande ouder leven, waarbij deze ouder een acute psychose krijgt.

Wat is structurele onveiligheid?

Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of van geweld.

Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (pleger- en slachtofferschap) in de toekomst.

Voorbeelden van structurele onveiligheid:

- Minderjarigen die opgroeien bij ouders met zodanig ernstige (psychosociale, relationele) problematiek ten gevolge van verstandelijke beperking, middelenverslaving, psychische problematiek dat de fysieke en emotionele veiligheid van het kind bij herhaling en/ of voortdurend wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarigen structureel ingeperkt worden.
- Vergelijkbare situaties met kwetsbare ouders en een mantelzorger.
- Ernstige verwaarlozing die voor jonge opgroeiende kinderen blijvende schade kan veroorzaken.
- Escalerende vormen van stalking in partnerrelaties.
- Minderjarige die geregeld getuige is van huiselijk geweld tussen ouders.
- Minderjarigen die een hoog schoolverzuim hebben. Minderjarigen die geregeld fysiek mishandeld worden.

Wat is disclosure?

Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen of zich uiten bij (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.

Als een slachtoffer, kind of volwassene, uit zichzelf een beroepskracht om hulp vraagt bij huiselijk geweld en/of kindermishandeling of zich hierover uit zonder hulp te vragen, betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden.

Het met onvoldoende voorbereiding met de ouders/verzorgers bespreken van de (door het slachtoffer) geuite zorgen kan leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van huiselijk geweld zoals (ex)partnerstalking, huwelijksdwang, mensenhandel, eer-gerelateerd geweld en oudermishandeling.

Een professionele norm tot melden betekent in dit geval zorgvuldige afstemming over de vervolgcacties tussen de beroepskracht, Veilig Thuis en het slachtoffer.

Bij de keuze voor wel/niet melden staat de veiligheid van het slachtoffer altijd voorop.

Omgaan en registreren van vertrouwelijke informatie

Het is belangrijk dat de kinderopvangorganisatie alles goed registreert. Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen dienen schriftelijk te worden vastgelegd.

Gespreksverslagen kunnen door betrokkenen worden ondertekend. Deze kunnen in het kinddossier worden bewaard, dat in een gesloten kast (met slot) of digitaal (met wachtwoord) wordt bewaard. Dit vanwege de privacygevoelige gegevens die worden verzameld. Bij het verwerken van deze gegevens wordt rekening gehouden met de [Algemene Verordening Gegevensbescherming](#).

Wanneer er sprake is van een incident zoals kindermishandeling, gepleegd door een beroepskracht of ernstig seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling, wordt er aanbevolen hiervoor een draaiboek aan te leggen (zie ook 10.9).

Bij Kinderdagverblijf Wonderlief wordt gevoelige informatie door personeel vertrouwelijk behandeld en in het kinddossier op een centraal punt bewaard, namelijk digitaal op de laptop in mappen die enkel inzichtelijk zijn voor de houder en vertrouwenspersoon en vergrendeld zijn met een toegangscode.

In het kinddossier worden de volgende gegevens vastgelegd:

- datum, plaats, situatie en overige aanwezigen;
- observaties van het kind;
- signalen die duidelijk maken welke zorgen gezien en gehoord worden;
- eventuele signalen die een vermoeden van seksueel grensoverschrijdend gedrag bevestigen of ontkrachten;
- contacten over de signalen;
- gegevens die verstrekt zullen worden, aan wie en wat de reden daarvoor is;
- stappen die worden gezet;
- wat er ondernomen is om toestemming te krijgen, indien de ouder geen toestemming geeft voor uitwisselen van gegevens;
- besluiten die worden genomen;
- vervolgaantekeningen over het verloop.

10.1 De 5 verplichte stappen van de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

1. In kaart brengen van signalen

Wees voorzichtig, het zien van signalen hoeft niet te betekenen dat er ook werkelijk sprake is van huiselijk geweld of mishandeling. Wanneer een beroepskracht signalen opvangt van huiselijk geweld of kindermishandeling, wordt van hem als eerste stap gevraagd deze signalen in kaart te brengen. Hij legt de signalen vast, evenals (de uitkomsten van) de gesprekken die hij over de signalen voert, de stappen die hij zet en de besluiten die hij neemt. Ook de gegevens die de signalen weerspreken wordt vastgelegd. Bij het in kaart brengen van signalen volgt de beroepskracht de protocollen en aanwijzingen van zijn eigen organisatie of praktijk.

Belangrijk: wijzen de signalen overduidelijk op een acuut onveilige situatie? Neem dan direct contact op met de politie, nog voor stap 2!

2. Overleggen met een collega en eventueel raadplegen Veilig Thuis.

De tweede stap is het overleg over de signalen. Om de signalen die in kaart zijn gebracht goed te kunnen duiden, is overleg met een deskundige collega noodzakelijk. Te denken valt bijvoorbeeld aan een aandachtsfunctionaris huiselijk geweld of kindermishandeling binnen de organisatie, of aan de intern begeleider.

Samen met de intern begeleider maak je een analyse aan de hand van de verzamelde informatie:

- Waar zijn we bang voor op het moment dat de situatie blijft zoals deze is?
- Waar hebben we nog geen duidelijkheid over en welke vragen moeten dan gesteld worden aan de cliënt?

Vraag daarnaast advies bij Veilig Thuis (advies –en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling) voor advies en hulp: 0800-2000.

3. Gesprek met cliënt, ouder(s) en/of kind.

Praat met de cliënt of ouder(s) en/of kind om je zorgen te delen en verdere informatie te verzamelen. Indien wenselijk vraag je Veilig Thuis aan te sluiten bij dit gesprek vanuit partnerschap en gezamenlijke verantwoordelijkheid. Bereid je goed voor en geef client, ouders en/of kind tijd en ruimte om te reageren.

Wanneer de cliënt de zorg erkent kun je de cliënt motiveren of toe leiden naar hulp.

Bedenk hoe je je gesprek introduceert:

- Vertel het doel van het gesprek.
- Zorg dat je je zorg helder en concreet kunt uitleggen.
- Spreek vanuit jezelf (ik denk, ik zie), maak de cliënt of ouder(s) geen verwijten.
- Rond het gesprek af met een samenvatting en check of de boodschap duidelijk is.
- Let op de reactie van de ouders en geef eventuele emoties de ruimte.

4. Wegen van huiselijk geweld/kindermishandeling

Signalen, advies en gesprek samen geven je veel informatie. Nu gaat het erom met die informatie te bepalen hoe ernstig de situatie is en wat er precies aan de hand is. Samen met je intern begeleider maak je de (af)weging of er voldoende of onvoldoende veiligheid is. Ook weeg je of er sprake is van acute of structurele onveiligheid. Let erop dat je zo objectief mogelijk beschrijft wat je hebt gezien en gehoord.

- Heb ik op basis van stap 1 tot en met 3 een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling?
- Heb ik een vermoeden van acute of structurele onveiligheid?

5. Beslissen: Melden of hulp organiseren.

Het gaat om de bescherming van cliënt, ouder(s) en/of kind. Aan de hand van de verzamelde informatie beslis je:

- Is melden noodzakelijk?
Melden is noodzakelijk als er sprake is van:
 1. Acute onveiligheid
 2. Structurele onveiligheid
- Is hulp verlenen of organiseren (ook) mogelijk?
Hulp verlenen is mogelijk als:
 1. De professional in staat is om effectieve/passende hulp te bieden of organiseren.
 2. De betrokkenen meewerken aan de geboden of georganiseerde hulp.
 3. De hulp leidt tot duurzame veiligheid.

Indien hulp verlenen op basis van een van deze punten niet mogelijk is, is melden bij Veilig Thuis noodzakelijk!

Veilig Thuis: 0800-2000

Politie: 112

0900 8844 in andere gevallen

10.2 Het afwegingskader en de werking ervan

Een afwegingskader ondersteunt een beroepskracht met vermoedens van huiselijk geweld en/of kindermishandeling in stap 4 en 5 van de meldcode:

- Beslissing 1: Is melden noodzakelijk?
- Beslissing 2: Is zelf passende en toereikende hulp bieden of organiseren (ook) mogelijk?

Een afwegingskader beschrijft wanneer, en op basis van welke overwegingen, het melden van vermoedens van huiselijk geweld en/of kindermishandeling als een beroepsnorm en daarmee als noodzakelijk wordt beschouwd. Het afwegingskader formuleert daarnaast wanneer het bieden of organiseren van passende en toereikende hulpverlening (ook) tot de mogelijkheden behoort.

Iedere organisatie en zelfstandige professional ontwikkelt een eigen meldcode met daarin 5 stappen. Iedere organisatie is wettelijk verplicht om deze 5 stappen in haar meldcode op te nemen.

Per 1 januari 2019 verandert de meldcode.

- Het wordt een professionele norm om melding te doen bij Veilig Thuis als er vermoedens zijn van: acute en structurele onveiligheid.
- De 5 stappen uit de meldcode blijven bestaan, maar stap 4 en 5 worden aangepast.

In stap 5 vervalt het onderscheid tussen hulp verlenen of melden.

De beroepskracht neemt in de nieuwe situatie twee losse besluiten:

- Is melden bij Veilig Thuis noodzakelijk?
- Is zelf hulp bieden of organiseren ook (in voldoende mate) mogelijk?

Als hulpmiddel om te komen tot het besluit om te melden is het per 1 januari 2019 verplicht om als beroepskracht een afwegingskader te gebruiken in stap 4 en 5 van de meldcode.

Dit afwegingskader helpt hen bij het wege van het huiselijk geweld of de kindermishandeling en bij het beslissen.

Figuur 1: **Stappenplan verbeterde meldcode**

10.3 De verschillende vormen van kindermishandeling en huiselijk geweld

Kindermishandeling komt voor in alle lagen van de bevolking en in alle leeftijdscategorieën. Vaak komen verschillende vormen tegelijkertijd voor. Bij iedere vorm van mishandeling is er ook sprake van psychische mishandeling. Het kind niet beschermen tegen de mishandeling door de andere ouder is ook mishandelen.

Zo veel mogelijk vormen van huiselijk geweld en kindermishandeling worden in deze bijlage nader toegelicht, inclusief vormen van seksueel geweld, genitale verminking en eengerelateerd geweld. Specifieke vormen van geweld vragen specifieke kennis en vaardigheden van beroepskrachten. Ontbreekt deze specifieke deskundigheid, dan is het verstandig dat de aandachtsfunctionaris bij signalen die mogelijkwijs kunnen duiden op zo'n specifieke vorm van geweld, meteen een beroep doet op Veilig Thuis.

Hieronder staat een opsomming van vormen van kindermishandeling en huiselijk geweld.

Lichamelijke mishandeling

Ouders verwonden het kind of staan toe dat het kind wordt verwond. (Anders dan ten gevolge van een ongeluk.)

Voorbeelden van lichamelijke mishandeling:

- Slaan, stompen, schoppen, opzettelijk laten vallen, verbranden, vergiftigen, verstikken
- Meisjesbesnijdenis: een ingreep aan de uitwendige geslachtsdelen van een meisje (zie onder een uitgebreide beschrijving)
- Shaken Baby Syndroom: verzameling van signalen en symptomen die het gevolg zijn van het heftig door elkaar schudden van een baby

Lichamelijke verwaarlozing

Het kind onthouden wat het voor zijn lichamelijke gezondheid en ontwikkeling nodig heeft. Ouders zijn niet in staat of bereid tot het verschaffen van minimale zorg ten aanzien van de lichamelijke behoeften.

Voorbeelden van lichamelijke verwaarlozing:

- niet zorgen voor voldoende of geschikt eten
- niet zorgen voor schone, aan de weersomstandigheden aangepaste, passende kleding
- niet zorgen voor geschikt onderdak
- niet zorgen voor geschikte medische, tandheelkundige en geestelijke gezondheidszorg
- niet zorgen voor voldoende hygiëne
- niet zorgen voor voldoende toezicht.

Psychische mishandeling

Het toebrengen van schade aan de emotionele en/of persoonlijkheidsontwikkeling van het kind.

Voorbeelden van psychische mishandeling zijn:

- het bedreigen of uitschelden van een kind als een systematisch patroon van kleineren en denigreren
- het kind tot zondebok maken
- het belasten van een kind met een te grote verantwoordelijkheid
- eisen stellen waaraan een kind niet kan voldoen
- het blootstellen van een kind aan extreem, onberekenbaar of ongepast gedrag
- het opluizen of vastbinden van het kind als middel van straf of controle.

Psychische verwaarlozing

Het kind onthouden wat het voor zijn geestelijke gezondheid en ontwikkeling nodig heeft.

Voorbeelden van psychische verwaarlozing zijn:

- niet zorgen voor voldoende aandacht, respect, genegenheid, liefde en contact
- niet zorgen voor voldoende ruimte voor toenemende autonomie
- niet zorgen voor regelmatige schoolgang, onthouden van onderwijs
- blootstellen aan huiselijk geweld

Seksueel misbruik

Seksueel contact met een kind hebben of pogen te hebben, ter bevrediging van de seksuele gevoelens van de ouder/verzorger of anderen en/of uit geldelijk gewin.

Voorbeelden van seksueel misbruik zijn:

- aanranding en uitbuiting of het toestaan hiervan waarbij geen genitaal contact plaatsvindt (bijvoorbeeld ongepast kussen, strelen van borsten)
- aanranding en uitbuiting of het toestaan hiervan waarbij genitaal contact plaatsvindt
- penetratie door vingers, voorwerpen of penis
- pornografisch materiaal laten zien of opnemen.

Vrouwelijke genitale verminking (VGV)

Vrouwelijke genitale verminking, ook wel meisjesbesnijdenis genoemd, is een ingreep aan de uitwendige geslachtsorganen. De lichtste vorm is een sneetje in de voorhuid van de clitoris. De meest verminkende vorm is de infibulatie of faraonische besnijdenis, waarbij de hele clitoris, de kleine schaamlippen en een deel van de grote schaamlippen worden verwijderd. Na hechting van wat over is van de grote schaamlippen, blijft alleen een kleine opening over voor menstruatiebloed en urine.

Vrouwelijke genitale verminking is een traditioneel gebruik dat vooral voorkomt in een aantal Afrikaanse landen. De traditie is daar soms verweven geraakt met het geloof, zowel islamitisch als christelijk. De ingreep vindt meestal plaats bij jonge meisjes, de exacte leeftijd verschilt per land. Alle vormen van vrouwelijke genitale verminking zijn in Nederland strafbaar. Ook inwoners van Nederland die hun dochter in het buitenland laten besnijden plegen een strafbaar feit en kunnen in Nederland worden vervolgd.

Belangrijk: bij een vermoeden van VGV dient door de aandachtsfunctionaris direct contact te worden opgenomen met Veilig Thuis.

Eer-gerelateerd geweld

Eer-gerelateerd geweld is geestelijk of lichamelijk geweld dat wordt gepleegd vanuit een collectieve mentaliteit in reactie op een schending van de eer van een man, vrouw of familie.

Onder eer-gerelateerd geweld vallen bijvoorbeeld bedreiging met eermoord, aanzetten tot zelfmoord, mishandeling of verminking, verstoting of bedreiging daarmee en uithuwelijking. Eerwraak is de meest extreme vorm omdat het slachtoffer hierbij wordt vermoord.

Belangrijk: bij een vermoeden van eer-gerelateerd geweld dient door de aandachtsfunctionaris direct contact te worden opgenomen met Veilig Thuis.

10.4 Signalenlijst kindermishandeling 0- tot 4-jarigen

Als kinderen mishandeld, verwaarloosd en/of misbruikt worden, kunnen er signalen zijn. Het gebruik van een signalenlijst kan zinvol zijn, maar biedt ook een zekere mate van schijnzekerheid. De meeste signalen zijn namelijk stressindicatoren die aangeven dat er iets met het kind aan de hand is. Dit kan ook iets anders zijn dan kindermishandeling (echtscheiding, overlijden van een familielid, enzovoort). Hoe meer signalen van deze lijst bij een kind te herkennen zijn, hoe groter de kans dat er sprake kan zijn van kindermishandeling.

Het is niet de bedoeling om aan de hand van een signalenlijst het 'bewijs' te leveren van de mishandeling. Het is wel mogelijk om een vermoeden van mishandeling meer te onderbouwen naarmate er meer signalen uit deze lijst worden geconstateerd. Een goed beargumenteerd vermoeden is voldoende om in actie te komen.

Deze lijst is niet uitputtend, er kunnen zich andere signalen voordoen die hier niet vermeld staan. Ook kunnen signalen in deze lijst overlappen met signalen in de lijst van kinderen van 4 tot en met 12 jaar (bijlage 4).

De signalen die in deze lijst worden vermeld, hebben betrekking op alle vormen van mishandeling. Aan het einde van de lijst zijn nog enkele signalen opgenomen die meer specifiek zijn voor seksueel misbruik. Om een duidelijk beeld te krijgen van wat er aan de hand zou kunnen zijn, is het van belang de hele context van de gezinssituatie erbij te betrekken. Daarom worden ook een aantal signalen van ouders en gezin genoemd.

In overleg met aandachtsfunctionaris kan er over zorgelijke signalen altijd worden overlegd met Veilig Thuis.

1. Psychosociale signalen

1.1 Ontwikkelingsstoornissen

- Achterblijven in taal-, spraak-, motorische, emotionele en/of cognitieve ontwikkeling
- Schijnbare achterstand in verstandelijk ontwikkeling
- Regressief gedrag (terugval in ontwikkeling)
- Niet zindelijk op leeftijd waarvan men het mag verwachten

1.2 Relationale problemen

Ten opzichte van de ouders:

- Totale onderwerping aan de wensen van de ouders
- Sterk afhankelijk gedrag ten opzichte van de ouders
- Onverschilligheid ten opzichte van de ouders
- Kind is bang voor ouders
- Kind vertoont heel ander gedrag als ouders in de buurt zijn

Ten opzichte van andere volwassenen:

- Bij oppakken houdt het kind zich opvallend stijf
- Bevriezing bij lichamelijk contact
- Allemansvriend
- Lege blik in ogen en vermijden van oogcontact
- Waakzaam, wantrouwend

Ten opzichte van andere kinderen:

- Speelt niet met andere kinderen
- Is niet geliefd bij andere kinderen
- Wantrouwend
- Terugtrekken in eigen fantasiewereld

1.3 Gedragsproblemen

- Plotselinge gedragsverandering
- Geen of nauwelijks spontaan spel, geen interesse in spel
- Labiel, nerveus
- Depressief
- Angstig
- Passief, in zichzelf gekeerd, meegaand, apathisch, lusteloos
- Agressief
- Hyperactief
- Niet lachen, niet huilen
- Niet tonen van gevoelens, zelfs niet bij lichamelijke pijn
- Eetproblemen
- Slaapstoornissen
- Vermoeidheid, lusteloosheid

2. Medische signalen

2.1 Lichamelijke kenmerken (specifiek voor lichamelijke mishandeling)

- Blauwe plekken/striemen
- Krab-, bijt- of brandwonden
- Botbreuken
- Littekens

2.2 Voedingsproblemen

- Ondervoeding
- Voedingsproblemen bij baby's
- Steeds wisselen van voeding
- Veel spugen
- Matig groeien, ondanks voldoende hoeveelheid voeding
- Weigeren van voeding
- Achterblijven in lengtegroei

2.3 Verzorgingsproblemen

- Slechte hygiëne
- Ernstige luieruitslag
- Onvoldoende kleding
- Onvoldoende geneeskundige en tandheelkundige zorg
- Veel ongevallen door onvoldoende toezicht
- Herhaalde ziekenhuisopnamen
- Recidiverende ziekten door onvoldoende zorg
- Traag herstel door onvoldoende zorg

3. Kenmerken ouders/gezin

3.1 Ouder/kind relatiestoornis

- Ouder draagt kind als een 'postpakketje'
- Ouder troost kind niet bij huilen
- Ouder klaagt overmatig over het kind
- Ouder heeft irreële verwachtingen ten aanzien van het kind
- Ouder toont weinig belangstelling voor het kind

3.2 Signalen ouder

- Geweld in eigen verleden
- Apathisch en (schijnbaar) onverschillig
- Onzeker, nerveus en gespannen
- Onderkoeld brengen van eigen emoties
- Negatief zelfbeeld
- Steeds naar andere artsen/ziekenhuizen gaan ('shopping')
- Afspraken niet nakomen
- Kind opeens van kinderopvangorganisatie afhaken
- Aangeven het bijna niet meer aan te kunnen
- Psychiatrische problemen
- Verslaafd

3.3 Gezinskenmerken

- 'Multi-probleem' gezin
- Ouder die er alleen voorstaat
- Regelmatig wisselende samenstelling van gezin
- Isolement
- Vaak verhuizen
- Sociaal-economische problemen: werkloosheid, slechte behuizing, migratie, et cetera
- Veel ziekte in het gezin
- Draaglast gezin gaat draagkracht te boven
- Geweld wordt gezien als middel om problemen op te lossen

4. Signalen specifiek voor seksueel misbruik

4.1 Lichamelijke kenmerken

- Verwondingen aan genitaliën
- Vaginale infecties en afscheiding
- Jeuk bij vagina en/of anus
- Problemen bij het plassen
- Recidiverende urineweginfecties
- Pijn in de bovenbenen
- Pijn bij lopen en/of zitten
- Seksueel overdraagbare ziekten

4.2 Relationele problemen

- Angst voor mannen of vrouwen in het algemeen of voor een man of vrouw in het bijzonder

4.3 Gedragsproblemen

Afwijkend seksueel gedrag:

- Excessief en/of dwangmatig masturberen
- Angst voor lichamelijk contact of juist zoeken van seksueel getint lichamelijk contact
- Niet leeftijdsadequaate seksueel spel
- Niet leeftijdsadequate kennis van seksualiteit
- Angst om zich uit te kleden
- Angst om op de rug te liggen
- Negatief lichaamsbeeld: ontevredenheid over, boosheid op of schaamte voor eigen lichaam
- Schrikken bij aangeraakt worden
- Houterige motoriek (onderlichaam 'op slot')
- Geen plezier in bewegingsspel

5. Signalen die specifiek zijn voor kinderen die getuige zijn van huiselijk geweld

Gedragsproblemen

- Agressie: kopiëren van gewelddadig gedrag van vader of moeder (sommige kinderen, met name jongens, kopiëren hun vaders gedrag door hun moeder of jongere broertjes/zusjes te slaan)
- Opstandigheid
- Angst
- Negatief zelfbeeld
- Passiviteit en teruggetrokkenheid
- Zichzelf beschuldigen
- Verlegenheid

Problemen in sociaal gedrag en competentie:

- Wantrouwen ten aanzien van de omgeving
- Gebrek aan sociale vaardigheden

6. Signalen van kinderen die geconfronteerd zijn met seksueel grensoverschrijdend gedrag van een ander kind

Naast onderstaande signalen kunnen de specifieke signalen bij seksueel misbruik (zie punt 4) duiden op seksueel overschrijdend gedrag van kinderen onderling.

- Het kind heeft angst voor een bepaald kind
- Het kind is consequent boos op een ander kind
- Het kind komt geschrokken, bang of verward terug nadat het met een ander kind of kinderen alleen is geweest
- Het kind wil consequent niet spelen met een bepaald kind

7. Signalen van kinderen die seksueel grensoverschrijdend gedrag vertonen naar andere kinderen

Naast onderstaande signalen kunnen de specifieke signalen bij seksueel misbruik (zie punt 4) duiden op seksueel overschrijdend gedrag van kinderen onderling.

- Het kind creëert een soort isolement rond het kind (apart nemen, zich afzonderen van de groep)
- Het kind domineert of vertoont macht over een ander kind
- Veelvuldige seksistische uitingen

10.5 Meldplicht in diverse situaties door/over medewerker en/of houder

1. Melding bij een vermoeden van een geweld- of zedendelict door een medewerker

Sinds juli 2013 geldt er een meldplicht in de kinderopvang wanneer er aanwijzingen bestaan van een geweld- of zedendelict tegen een kind door een medewerker. Deze meldplicht houdt in dat de houder dit moet melden bij [de vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs](#).

De vertrouwensinspecteur overlegt met de houder of er aangifte moet worden gedaan bij de politie. Zo ja, dan onderzoekt de politie of de werknemer het misdrijf heeft gepleegd.

Medewerkers moeten bij aanwijzingen van een geweld- of zedendelict tegen een kind door een collega contact opnemen met hun werkgever. Vermoedt de medewerker dat de houder zich hier schuldig aan maakt, dan moet de medewerker aangifte doen bij de politie.

Ouders kunnen met aanwijzingen van geweld tegen een kind ook contact opnemen met de vertrouwensinspecteur.

Het is aan de houder (= het bevoegd gezag binnen de kinderopvangorganisatie) om te regelen of de houder zelf in contact treedt met de vertrouwensinspecteur of dat een leidinggevende (bijvoorbeeld een locatiemanager of directeur) dat namens hem/haar doet. Daar waar 'houder' in het stappenplan staat, kan daarom ook de gedelegeerde persoon worden gelezen.

2. Melding door een medewerker over de houder zelf

Indien de medewerker aanwijzingen heeft dat de houder zelf een geweld- of zedendelict begaat (of heeft begaan) en een kind hiervan het slachtoffer is, dan is de medewerker verplicht tot het doen van aangifte bij de politie.

Hij/zij kan hierover in overleg treden met de vertrouwensinspecteur. De vertrouwensinspecteur kan de medewerker begeleiden bij het doen van aangifte.

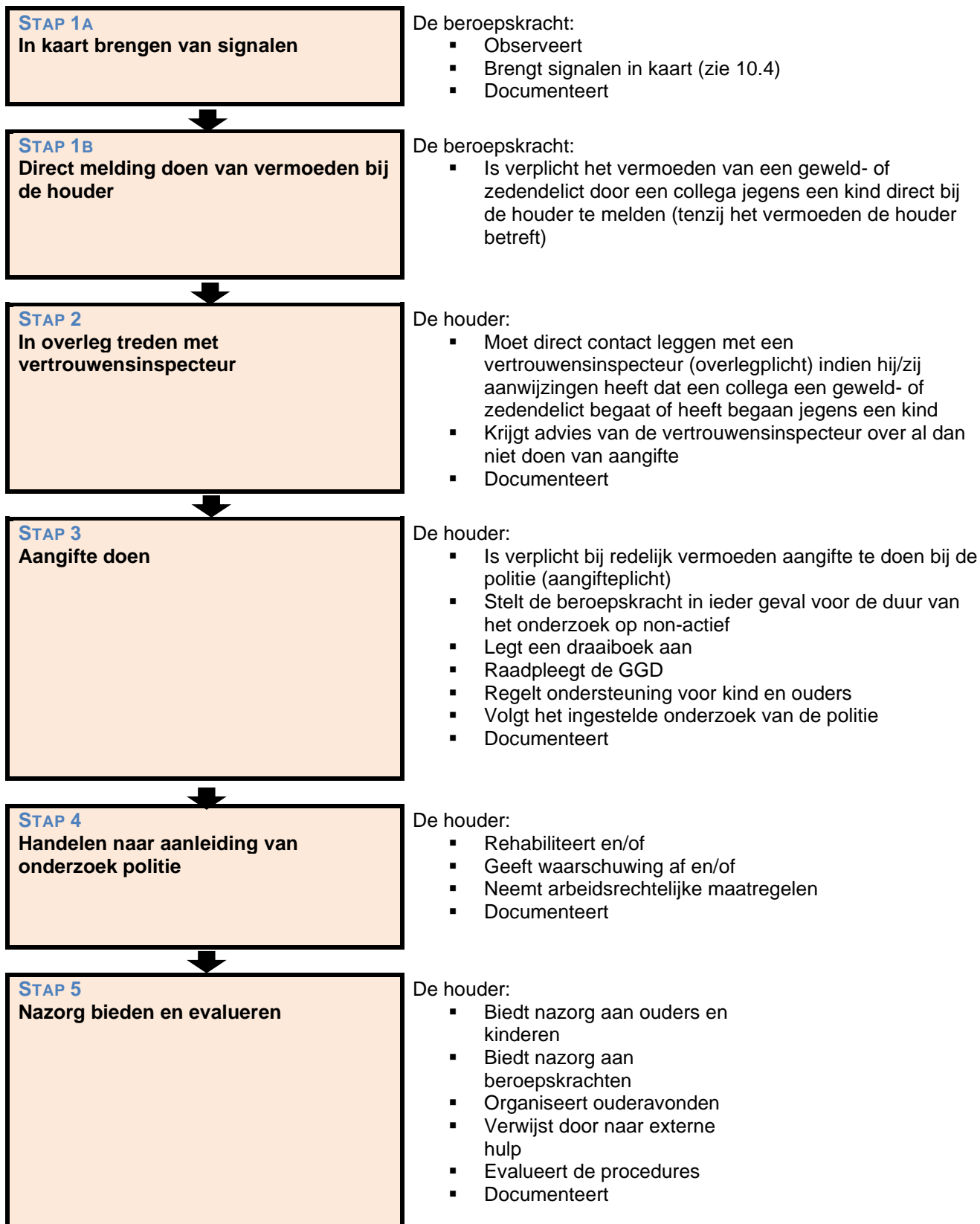
3. Melding door een ouder over een medewerker of leidinggevende

Indien een ouder aanwijzingen heeft dat een medewerker of leidinggevende een geweld- of zedendelict begaat (of heeft begaan) en een kind hiervan het slachtoffer is, dan kan de ouder contact opnemen met de vertrouwensinspecteur. Daarnaast heeft de ouder de (reguliere) rechtsplicht om bij een redelijk vermoeden van een strafbaar feit aangifte te doen bij de politie.

De vertrouwensinspecteur zal de ouder adviseren om contact op te nemen met een leidinggevende van de kinderopvanginstelling. Betreft het de leidinggevende dan is het advies om contact op te nemen met de houder. Zodra de kinderopvangorganisatie door de ouder is geïnformeerd, ontstaat voor hem/haar de meldplicht.

10.6 Stappenplan bij een vermoeden van een geweld- of zedendelict door een medewerker

Onderstaande stappen worden in de volgende paragraaf toegelicht.

10.7 Toelichting op het stappenplan

Stap 1A: Signaleren

De beroepskracht of bemiddelingsmedewerker heeft een vermoeden of een signaal opgevangen of iemand laat doorschemeren dat er iets niet goed zit in de relatie tussen het kind en een collega werkzaam binnen de kinderopvangorganisatie.

De signalerende beroepskracht zal eerder ongewenste omgangsvormen van een collega naar een kind signaleren dan direct misbruik constateren. Niet in alle gevallen waarin beroepskrachten menen dat er niet goed met kinderen wordt omgegaan door een collega, is er sprake van een mogelijk geweld- of zedendelict. Desondanks mag niet aan deze signalen voorbij worden gegaan en zal onderzocht moeten worden wat er bij het kind wordt gesignaleerd.

De beroepskracht of bemiddelingsmedewerker dient altijd direct de houder op de hoogte te stellen van zijn/haar twijfels en niet zelf een afweging te maken.

Vermoedens zijn er in uiteenlopende gradaties. Als de beroepskracht of bemiddelingsmedewerker zich met een vermoeden over een collega geconfronteerd ziet, moeten de volgende acties ondernomen worden:

- Raadpleeg de signalenlijsten (in 10.4)
- Documenteer wat is waargenomen
- Leg het signaal direct bij de houder neer

Stap 1B: Direct melding doen van vermoeden van geweld- of zedendelict jegens een kind bij houder
Wanneer een beroepskracht of bemiddelingsmedewerker vermoedt dat een collega binnen de kinderopvangorganisatie zich schuldig maakt aan kindermishandeling moet de beroepskracht of bemiddelingsmedewerker dit direct melden bij de houder. Deze stap wordt zorgvuldig gedocumenteerd.

In het stappenplan wordt er van uitgegaan dat een beroepskracht of een bemiddelingsmedewerker een mogelijk vermoeden van kindermishandeling door een collega direct meldt bij de houder. In de praktijk kunnen ook de volgende personen deze melding van vermoeden van kindermishandeling door een medewerker doen:

a. Melding door het kind

Als de melding van een geweld- of zedendelict afkomstig is van een kind, is opvang en steun voor het kind het eerste aandachtspunt. De beroepskracht bij wie het slachtoffer de klacht meldt, is verplicht dit meteen te melden bij de houder. Deze laat weten discreet te zullen handelen, maar belooft geen geheimhouding aan het kind. Naast Veilig Thuis worden zo nodig anderen ingeschakeld voor hulp. De ouders van het betrokken kind worden geïnformeerd. Aan de ouders wordt eveneens opvang en steun geboden. Het waarborgen van het gevoel van veiligheid van het kind is het uitgangspunt van dit handelen.

b. Melding door de ouder

Als de melding van de ouders komt, moet deze melding altijd serieus worden genomen. Feiten en constatering worden bij ouders worden nagevraagd. De beroepskracht geeft de melding direct door aan de houder. De ouder kan bij een redelijk vermoeden ook zelf contact opnemen met een vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs.

c. Melding door derden

Als de melding van derden komt, dient uitgezocht te worden over welke informatie deze persoon/personen precies beschikt/beschikken en waarop deze informatie is gebaseerd. De beroepskracht geeft de melding door aan de houder.

Melding over leidinggevende

Wanneer de melding van toepassing is op de leidinggevende dient door de constaterende beroepskracht direct de houder te worden ingeschakeld.

Melding over de houder/directie

Een bijzondere situatie betreft het geval dat het vermoeden het gedrag van de houder/directie zelf betreft. Het gaat hierbij immers om de situatie waarin het niet meer mogelijk is om intern hogerop melding te doen. In dat geval is de constaterende beroepskracht verplicht om aangifte te doen bij de politie. De beroepskracht kan hierover in overleg treden met de vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs. De vertrouwensinspecteur kan de beroepskracht begeleiden bij het doen van aangifte.

Stap 2: In overleg treden met vertrouwensinspecteur

De houder is verplicht om direct in overleg te treden met een vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs.

De vertrouwensinspecteur gaat samen met de houder na of er een redelijk vermoeden bestaat en adviseert de houder over aangifte. Wanneer er geen sprake is van een redelijk vermoeden, is nader onderzoek redelijkerwijs niet aan de orde. De houder zal in gesprek gaan met betrokkenen om de mogelijk verstoorde werkhouding te herstellen. Indien de uitkomst is dat er een redelijk vermoeden bestaat van een gewelds- of zedendelict dan heeft de houder een aangifteplicht.

De houder is verantwoordelijk voor de registratie in deze stap.

Aangifteplicht voor houder

Indien de houder aangifte doet, treedt de vertrouwensinspecteur terug. Indien de houder weigert om aangifte te doen terwijl de vertrouwensinspecteur concludeert dat er een redelijk vermoeden bestaat, geldt de volgende escalatieladder:

1. Coördinator vertrouwensinspecteurs van de Inspectie van het Onderwijs probeert de houder te overreden
2. Hoofdinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs probeert de houder te overreden
3. Hoofdinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs legt contact met de burgemeester (het college van B&W) van de betreffende gemeente
4. De burgemeester zal de (zeden)politie inschakelen dan wel andere activiteiten vanuit zijn bevoegdheden initiëren.

NB. Het is aan de houder om te regelen of de houder zelf meteen in contact treedt met de vertrouwensinspecteur of dat een leidinggevende of locatiemanager dat namens de houder doet.

Stap 3: Aangifte doen

Indien na het overleg met de vertrouwensinspecteur blijkt dat er een redelijk vermoeden bestaat van een geweld- of zedendelict, dan heeft de houder een meldplicht.

Als deze stap wordt gezet, is er vanzelfsprekend nog steeds geen sprake van 'schuld' van de beroepskracht over wie het vermoeden is geuit: 'beschuldigd' staat niet gelijk aan 'schuldig'.

In geval van een reëel vermoeden neemt de houder, naast het doen van aangifte, de volgende maatregelen:

- a. Stelt de beroepskracht in ieder geval voor de duur van het onderzoek op non-actief
- b. Legt een draaiboek aan
- c. Raadpleegt Veilig Thuis en/of lokale GGD
- d. Regelt opvang van en/of ondersteuning voor kind(eren) en ouders

a. Stelt de beroepskracht in ieder geval voor de duur van het onderzoek op non-actief

In geval van een reëel vermoeden van een mogelijk geweld- of zedenmisdrijf, wordt de betreffende betrokken persoon in ieder geval voor de duur van het onderzoek op non-actief gesteld.

Als het een gastouder betreft, is er meestal geen sprake van een arbeidsrelatie tussen gastouder en gastouderbureau. De houder dient, omdat het een vermoeden betreft, maatregelen te treffen die er voor zorgen dat de betreffende gastouder gedurende het onderzoek geen kinderen opvangt.

Daarnaast dienen de maatregelen zodanig te zijn dat een gastouder eveneens gerehabiliteerd kan worden indien uit het onderzoek van de politie blijkt dat de vermoedens niet juist zijn. Ook is het van belang mee te nemen dat een gastouder bij meerdere gastouderbureaus kan zijn ingeschreven.

Bovenstaand geldt ook voor een vrijwilliger binnen de kinderopvangvoorziening.

b. Draaiboek aanleggen

De houder, of degene die in opdracht van de houder met deze taak belast is, draagt zorg voor een zorgvuldige procedure en legt een draaiboek aan (zie 10.9).

c. Raadplegen Veilig Thuis en/of GGD

Veilig Thuis kan de kinderopvangorganisatie adviseren en ondersteuning bieden. Ook de GGD kan worden geraadpleegd. Voor adressen van de lokale GGD zie de sociale kaart (10.8)

d. Het regelen van opvang voor kind(eren) en ouders

- Voor de ondersteuning voor het kind en de ouders kan een beroep worden gedaan op een instelling als de GGD of Veilig Thuis. (Het calamiteitenteam van) GGD is gespecialiseerd in het begeleiden van organisaties bij calamiteiten. In overleg met ouders en GGD en/of Veilig Thuis, wordt bezien of de opvang in de kinderopvangorganisatie kan worden gecontinueerd dan wel dat er een andere oplossing moet worden geboden
- De kinderopvangorganisatie informeert de ouders van het betreffende kind over de mogelijkheid aangifte te doen bij de politie
- De houder of directie houdt contact, toont betrokkenheid en informeert de ouders regelmatig over de voortgang van het onderzoek en andere zaken die voor de ouders van belang zijn
- De ouders van de overige kinderen moeten worden geïnformeerd. Er kan gekozen worden om kinderen elders onder te brengen. Veilig Thuis kan worden ingeschakeld voor advies hoe bijvoorbeeld te handelen met de eigen kinderen van de beroepskracht.

Na het doen van aangifte stelt de politie in de regel een onderzoek in. De politie voert gesprekken met alle betrokkenen. Het initiatief voor het instellen van een onderzoek ligt bij de politie. De houder en directie dienen het onderzoek van de politie te volgen en zelf geen stappen te ondernemen die indruisen tegen de bewijslast van de politie.

Stap 4: Handelen naar aanleiding van het onderzoek van de politie

Het onderzoek van de politie kan leiden tot verschillende uitkomsten. Afhankelijk van deze uitkomsten heeft de houder, directie of leidinggevende verschillende mogelijkheden om te handelen.

Rehabilitatie van de medewerker

De politie kan op grond van het verrichte onderzoek constateren dat er geen aanleiding is om aan te nemen dat er sprake is van een geweld- of zedendelict. De betrokken beroepskracht, die voor de duur van het onderzoek geschorst of op non-actief was gesteld, wordt door de houder of directie van de organisatie in zijn functie in ere hersteld. In een dergelijke situatie moeten het belang van de beroepskracht en het algemeen belang worden afgewogen en zou het bijvoorbeeld wenselijk kunnen zijn de betreffende beroepskracht binnen de kinderopvangorganisatie over te plaatsen.

Indien na het onderzoek van de politie blijkt dat er een klacht is ingediend op valse gronden, kan de directie de betrokken beroepskracht een rehabilitatietraject aanbieden. De directie kan dan tevens maatregelen nemen tegen degene die valselijk een beschuldiging heeft geuit. Dit kan variëren van de eis dat excuses worden aangeboden, tot schorsing of tot verwijdering.

Waarschuwing afgeven

De houder of directie kan besluiten tot het geven van een schriftelijke waarschuwing, met de mededeling dat herhaling van het ongewenste gedrag arbeidsrechtelijke gevolgen heeft. Die waarschuwing kan dan worden opgenomen in het personeelsdossier.

Arbeidsrechtelijke maatregelen

Wanneer de houder of directie constateert dat er op grond van het verrichte onderzoek van de politie aanleiding is om aan te nemen dat kindermishandeling heeft plaatsgevonden, neemt de houder/directie maatregelen van arbeidsrechtelijke aard, zoals ontslag wegens een dringende reden op grond van art. 677 en art. 678 boek 7 BW, of ontbinding van de arbeidsovereenkomst via de kantonrechter (art. 685 boek 7 BW).

In het geval dat het een gastouder betreft, dient de overeenkomst tussen het gastouderbureau en de gastouder per direct te worden beëindigd, evenals de overeenkomst tussen de gastouder en ouder. In geval er een arbeidsovereenkomst bestaat tussen de gastouder en ouder, dan geldt ontslag zoals boven beschreven.

In het geval dat het een vrijwilliger betreft, wordt de samenwerking per direct opgezegd.

Alle beslissingen worden zorgvuldig afgewogen en zorgvuldig geregistreerd door de houder of directie.

Stap 5: Nazorg bieden en evalueren

Het is belangrijk dat de kinderopvangorganisatie nazorg biedt aan alle betrokkenen. Ook het evalueren van de genomen stappen is belangrijk om in mogelijke toekomstige situaties adequaat te kunnen handelen.

Nazorg

Nazorg aan betrokken ouders en hun kinderen kan worden geboden door middel van ouderavonden, het uitnodigen van deskundigen daarbij of specifieke doorverwijzing. De kinderopvangorganisatie kan zich hierin laten adviseren door de GGD. Voor de kinderen kan, als dit nodig is of als de ouders van de kinderen dit nodig achten, extra hulp worden ingezet.

Het is belangrijk om bijzondere aandacht te hebben voor de psychische belasting van de overige beroepskrachten naar aanleiding van bovenstaand traject. Wanneer er getuigen zijn onder de beroepskrachten kan met hen apart worden besproken wat nodig is om het gebeurde te verwerken. Bij hen kunnen gevoelens van boosheid, onmacht, verdriet, schaamte en schuldgevoel een rol spelen. Andere beroepskrachten kunnen ook kampen met deze gevoelens. Hier kan aandacht aan worden besteed in de teamoverleggen en daar waar nodig ook individueel.

Als binnen een kinderopvangorganisatie een incident plaatsvindt, is de kans groot dat ook de media hier van op de hoogte raken. Het is verstandig van tevoren zorgvuldig te overwegen hoe er wordt omgegaan met de pers.

Als binnen een kinderopvangorganisatie een incident plaatsvindt, is de kans groot dat ook de media hiervan op de hoogte raken. Het is verstandig van tevoren zorgvuldig te overwegen hoe omgegaan zal worden met de pers. Naast onderstaande aandachtspunten kan ook de GGD hierbij ondersteuning bieden.

Enkele aandachtspunten bij het omgaan met de pers:

- denk na over de keuze van een passieve of actieve opstelling. Door zelf de pers te informeren wordt wellicht erger voorkomen en wordt de regie min of meer in eigen handen gehouden
- wijs een vaste, liefst geoefende persoon aan die de contacten met de pers onderhoudt. Overweeg daarbij of een persoon van buiten het team (bijv. een externe adviseur of een bestuurslid) te verkiezen is omdat deze toch wat verder van de zaak afstaat
- denk goed na over de boodschap: wat willen we wel/niet vertellen en hoe formuleren we dat kort en concreet?
- doe de contacten met de pers nooit alleen: bereid de boodschap samen met anderen voor, neem iemand mee of laat iemand mee luisteren, evalueren samen.

Evalueren

Het is belangrijk het gehele proces en de verschillende stappen te evalueren. Dit is de verantwoordelijkheid van houder of directie.

- De houder of directie evalueert met medewerkers dat wat er gebeurd is en de procedures die zijn gevolgd
- Zo nodig wordt de zaak doorgesproken met andere betrokkenen
- Zo nodig worden verbeteringen in afspraken en/of procedures aangebracht
- Geanonimiseerde gegevens met betrekking tot het vermoeden van kindermishandeling worden gedocumenteerd. Deze gegevens worden door de directie op een centraal punt bewaard

Blijf alert op signalen. Mogelijk zijn er meer slachtoffers.

10.8 Sociale Kaart

Het is belangrijk om de sociale kaart zo volledig mogelijk aan te passen en in te vullen met de organisaties en instanties van de regio waar uw kinderopvangorganisatie gevestigd is en dit op een zichtbare plaats voor alle beroepskrachten beschikbaar te stellen.

Sociale kaart van Kinderdagverblijf Wonderlief Apeldoorn

Organisatie : Politie alarmnummer (bij noodsituaties)

Telefoonnummer : 112

Organisatie : Crisisdienst Regionale Bureau Jeugdzorg (bij noodsituaties)

Telefoonnummer : 088-712 12 12

Organisatie : Veilig Thuis (in regio)

Contactpersoon : Team Midden-IJssel / Bureaudienst

Adres : Linie 556

Telefoonnummer : 0800 – 2000

E-mailadres : info@veiligthuisnog.nl

Organisatie : Algemeen Maatschappelijk Werk (in regio)

Contactpersoon : Stimenz

Adres : Brinklaan 268

Telefoonnummer : 088 – 784 6464

E-mailadres :

Organisatie : Bureau Jeugdzorg (in regio)

Contactpersoon :

Adres : Linie 616, 7325 DZ Apeldoorn

Telefoonnummer : 088 712 1212

E-mailadres : regionoord@jbgld.nl

Organisatie : GGD (in regio)

Contactpersoon : Mevr. S. Eising

Adres : Rijkstraat 65

Telefoonnummer : 088 – 443 3428 / 088-443 3000 (algemeen)

E-mailadres : s.eising@ggdnog.nl

Organisatie : Politie (ook sociale jeugd- zedenzaken) (in regio)

Contactpersoon : Ans Huijsman – Vermeulen (wijkagent)

Adres : Maasstraat 4 (aanwezig op spreekuren in het buurthuis)

Telefoonnummer : 06 - 46149908

E-mailadres :

Organisatie : Zorgadviesteam (in regio)

Contactpersoon :

Adres :

Telefoonnummer:

E-mailadres :

Organisatie : Centrum voor Jeugd en Gezin (gemeentelijk of regio)

Contactpersoon :

Adres : 1^e Wormenseweg 460

Telefoonnummer : 055-357 8875

E-mailadres :

Organisatie : Vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs

Contactpersoon : n.v.t.

Adres : n.v.t.

Telefoonnummer : 0900 – 11 13 111

E-mailadres : n.v.t.

10.9. Een draaiboek aanleggen

Er wordt geadviseerd dat de kinderopvangorganisatie een draaiboek opstelt als zich in de organisatie incidenten voordoen waarbij er vermoedens bestaan van een mogelijk geweld- of zedendelict door een collega. Dit geldt ook voor wanneer er sprake is van ernstig seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling.

In dit draaiboek wordt vanaf het eerste moment van melding geregistreerd hoe men heeft gehandeld en wie men op welk tijdstip heeft geïnformeerd en waarover.

Een draaiboek bestaat uit een registratie van een aantal actiepunten:

- omschrijving incident
- omschrijving van de maatregelen richting betrokken beroepskracht (non-actiefstelling)
- contact met politie
- consultatie van deskundigen
- de 'andere' ouders informeren
- activiteiten met kinderen
- omgaan met de pers
- nieuwe meldingen
- afronding
- nazorg
- opheffen crisissituatie

10.10 Algemene meldnormen in het afwegingskader Basisdocument het afwegingskader in de Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld

Het doen van een melding bij Veilig Thuis bij een vermoeden van (dreiging) van kindermishandeling of huiselijk geweld is een professionele norm en als zodanig noodzakelijk:

Meldnorm 1:

In ALLE gevallen van (vermoedens van) acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid.

Meldnorm 2:

In alle ANDERE gevallen waarin de beroepskracht meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.

Meldnorm 3:

Wanneer een beroepskracht die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt. Het enige dat per 1 januari 2019 nieuw is, is de meldnorm voor wat betreft ernstige en structurele onveiligheid. Meldnorm 2 en 3 gelden ook al in de oude situatie.

11. Ondersteuning en melding van klachten

Hoewel we ons uiterste best doen een helder en zorgvuldig beleid te voeren ten aanzien van veiligheid en gezondheid, kan het altijd voorkomen dat een medewerker of ouder een klacht heeft. We staan open voor feedback, en bespreken deze klacht het liefst direct met de medewerker of ouder zelf om tot een oplossing te komen.

Indien we er met de medewerker of ouder op deze wijze niet uitkomen, dan kan de medewerker of ouder contact opnemen met het Klachtenloket Kinderopvang en in het uiterste geval met de Geschillencommissie Kinderopvang. Meer informatie hierover kunt u vinden op www.kdvwonderliefapeldoorn.nl onder Beleid → klachtenregeling.

Plan van Aanpak: R.I.&E. Veiligheid van de groep

Vestiging	Kinderdagverblijf Wonderlief Apeldoorn Verticale groep De Wondertjes
Periode inventarisatie	September 2023
Uitleg urgentiecode	Kans: Groot (A) Kans: Klein (B) Ernst: Groot (1) Ernst: Klein (2)

locatie	scenario	maatregelen / actie	urgentiecode	verantwoordelijk
Entree/trap	Kind valt doordat het niet bij de trapleuning kan.	Er is geen sprake van een trap bij de entree	B2	PM'er, Leidinggevende
	Kind valt doordat de trapleuning niet goed vast zit.	Er is geen sprake van een trap bij de entree	B2	PM'er, Leidinggevende
	Kind struikelt over een kapotte trede.	Er is geen sprake van een trap bij de entree	B2	PM'er, Leidinggevende
	Kind glijdt uit op een gladde trede.	Er is geen sprake van een trap bij de entree	B2	PM'er, Leidinggevende
	Kind raakt bekneld tussen de treden van een open trap	Er is geen sprake van een trap bij de entree	B2	PM'er, Leidinggevende
	Kind valt van de trap af.	Er is geen sprake van een trap bij de entree	B2	PM'er, Leidinggevende
Entree/ vloer	Kind struikelt over een oneffenheid.	De vloer is van linoleum. Er wordt te allen tijde gecontroleerd dat er geen voorwerpen rondslingeren. Tevens is het beleid dat er binnen niet wordt gerend om kans op letsel te voorkomen.	B2	PM'er, Leidinggevende
	Kind glijdt over een natte vloer.	De vloer is van linoleum. Er wordt te allen tijde gecontroleerd of de vloer nat is. Tevens is het beleid dat er binnen niet wordt gerend om kans op letsel te voorkomen.	B2	PM'er, Leidinggevende
	Kind glijdt uit.	Er is te allen tijde een leidster aanwezig. Kind draagt tevens slofjes of antislipsokken. Daarnaast maken we afspraken met kinderen om binnen zachtjes te lopen, om ongelukjes te voorkomen.	B2	PM'er, Leidinggevende

Entree/ muur	Kind bezeert zich aan een oneffenheid.	Alle muren zijn glad. Schroeven en spijkers tot 1.35m hoogte zijn verwijderd	B2	PM'er, Leidinggevende
Entree/ garderobe	Kind botst tegen kapstokhaak.	De kapstokhaken hangen relatief hoog en is afgeschermd aan de onderkant met een bankje.	B2	PM'er, Leidinggevende
Entree/ deur	Kind doet zelf de hoofddeur open en gaat naar buiten.	De hoofddeur zit altijd op slot en wordt open gedaan wanneer er wordt aangebeld en het een ouder is of een andere bekende.	B2	PM'er, Leidinggevende
	Kind krijgt zijn vingers tussen de deur.	Er zijn veiligheidsstrips tot minimaal 1.20m hoogte aangebracht. Er wordt gebruik gemaakt van deurstoppers wanneer de deuren op een kier mogen blijven staan. Wanneer er een deur naar buiten toe wordt geopend is er altijd een leidster in de buurt. De leidsters maken de kinderen er op attent dat ze voorzichtig dienen te zijn bij de deur.	B2	PM'er, Leidinggevende
	Kind valt door glas in de deur.	De deur heeft ruiten onbereikbaar voor kinderen. We volgen het beleid dat er zachtjes wordt gelopen binnen en dat we elkaar niet mogen duwen.	B2	PM'er, Leidinggevende
	Kind gaat via tussendeur naar andere gedeelte van het gebouw	Buiten het koken van warme maaltijden om, is de tussendeur op slot. Tevens is de entreedeur dicht en kunnen kinderen niet bij de deurkruk.	B2	PM'er
	Onbevoegden komen via het andere gedeelte van het gebouw in het kinderdagverblijf	Onbevoegden moeten te allen tijde eerst langs de beheerder. Bij afwezigheid van de beheerder is de hoofdingang op slot. Deur van Wonderlief is altijd op slot en er hangen toezichtcamera's	B2	Beheerder, PM'er, leidinggevende
Entree/ raam	Kind valt door ruit.	De ruiten zijn van veiligheidsglas. We volgen het beleid dat er zachtjes wordt gelopen binnen en dat we elkaar niet mogen duwen.	B1	PM'er, Leidinggevende
Entree/ verlichting	Kind struikelt door onvoldoende licht.	De lampen die stuk gaan worden op tijd vervangen en er wordt gebruik gemaakt van lampen met hoge watt.	B2	PM'er, Leidinggevende
	Lamp wordt stuk gegooid en glas	De afspraak is gemaakt dat er binnen niet met	B1	PM'er, Leidinggevende

	valt naar beneden.	voorwerpen gegooid mag worden. De lampen zitten in een koker waardoor stukgooien tot een minimum is beperkt.		
Entree/ elektra	Kind komt in contact met elektriciteit	Er zijn kind veilige wandcontactdozen geplaatst en ze zijn voorzien van stopcontact-beveiligers. Elektrische apparaten zijn zo opgesteld dat ze niet bereikbaar zijn voor de kinderen.	B1	PM'er, Leidinggevende
Entree/ giftige stoffen	Kind eet sigaretten of medicijnen uit tas van een ouder of leidster.	Er is een afspraak gemaakt over dat de tassen niet rond mogen slingeren of op de grond worden gezet. Tassen en jassen worden opgeborgen in de sanitaire ruimte in de kast waar kinderen niet bij kunnen.	B1	PM'er, Leidinggevende
Entree/ overig	Kind stopt kleine voorwerpen in de mond.	Er is een afspraak over dat regelmatig gecontroleerd wordt op kleine voorwerpen en gevonden kleine voorwerpen worden verwijderd. Leidsters zijn hier attent op.	B1	PM'er, Leidinggevende
	Kind struikelt over kinderwagen.	Vanwege beperkte bergruimte wordt ouders verzocht de kinderwagens niet te stallen op de locatie	B2	PM'er, Leidinggevende
	Kind rent ongezien naar buiten.	De hoofdingang is altijd op slot. De entreedeur is dicht en kinderen kunnen niet bij de deurkruk. Bij breng en ophaal momenten is altijd personeel aanwezig voor een overdracht.	B1	PM'er, Leidinggevende
Slaapruimte/ meubilair	Kind klimt uit bed en valt	De duoslapers zijn voorzien van sloten. Tijdens de slaapmomenten wordt er elke 15 minuten gecontroleerd	B1	PM'er, Leidinggevende
	Kind komt klem te zitten tussen de spijlen.	De spijlen lopen door tot de bodem en de spijlbreedte tussen de spijlen is 5cm.	B2	PM'er, Leidinggevende
	Kind komt klem te zitten tussen de matras en het bedombouw of tussen het spijlenhek en het bed ombouw.	Om de 15 minuten wordt gekeken hoe kinderen slapen. Dit is tevens op live camerabeelden te volgen. Er wordt gebruik gemaakt van een stevig matras van minimaal 8cm dikte.	B2	PM'er, Leidinggevende
	Door warmtestuwing raakt het kind over hit.	Er is een afspraak gemaakt over dat er bij inbakeren goede inbakertechniek wordt toegepast, indien ouders hier toestemming voor geven. De temperatuur van de	B2	PM'er, Leidinggevende

		kinderen worden gecontroleerd door te gaan voelen aan de voeten. Bij koorts wordt er extra gecontroleerd en ze worden niet warm toegedekt. Er wordt geen dekbed gebruikt.		
	Medewerker struikelt over speelgoed dat op de grond is gevallen.	Er zijn speelhoeken gecreëerd om val- of struikelrisico's te voorkomen. Er is een afspraak gemaakt over dat de vloer regelmatig wordt gecontroleerd op speelgoed en andere voorwerpen. Er mag ook geen speelgoed mee naar de slaapruijnte.	B2	PM'er, Leidinggevende
	Medewerker stoot zich tegen bed omdat het (te) donker is in de slaapkamer.	De bedden zijn zo opgesteld zodat er meer ruimte is tussen de bedden. Er wordt gebruik gemaakt van zonwering waardoor nog schemerlicht naar binnen komt.	B2	PM'er, Leidinggevende
	Het bed valt om en het kind komt klem te zitten.	De bedden zijn stabiel en er is altijd toezicht.	B1	PM'er, Leidinggevende
	Kind zakt door bed bodem heen.	De bedden zijn stevig. Er wordt regelmatig gecontroleerd of de bevestigingspunten voor de bed bodem nog stevig en stabiel zijn.	B2	PM'er, Leidinggevende
	Kind komt onder de dekens of in dekbedhoes of tegen zijkant terecht	Er worden geen dekbedden gebruikt en bedje wordt kort opgemaakt zodat de voetjes tegen het voeteneind liggen. In overleg met ouders gebruiken we slaapzakken.	B2	PM'er, Leidinggevende
	Baby overlijdt aan wiegen-dood.	Het protocol wiegendood wordt ter preventie toegepast.	B1	PM'er, Leidinggevende
	Kind in onderste stapelbed stoot hoofd tegen het bovenste bed of tegen het dakje van het bovenste bed.	Er zijn geen stapelbedden waar de bodem van veert, maar duoslapers.	B2	PM'er, Leidinggevende
Slaapruijnte/ vloer	Kind struikelt over een oneffenheid.	Er zijn afspraken gemaakt over dat er geen losse voorwerpen op de grond geslingerd worden. Er wordt ook niets meegenomen naar de slaapruijnte.	B2	PM'er, Leidinggevende
	Kind glijdt uit over een gladde vloer.	De vloer is van linoleum. Er wordt ook geen eten en	B2	PM'er

		drinken meegenomen naar de slaapruijnte. De leidsters controleren de vloeren te allen tijde.		
Slaapruijnte/deur	Kind krijgt zijn vingers tussen de deur.	Er zijn veiligheidsstrips tot minimaal 1.20m hoogte aangebracht. Er wordt gebruik gemaakt van deurstoppers wanneer de deuren op een kier mogen blijven staan.	B2	PM'er, Leidinggevende
	Kind botst tegen de deur omdat iemand anders de deur onver-wacht open doet.	De deur gaat naar binnen open. Het kind kan niet uit bed komen en kan het niet zelf doen.	B2	PM'er, Leidinggevende
	Kind valt door glas in de deur	De deur bestaat uit hout	B2	PM'er,
Slaapruijnte/verlichting	Kind struijktel door onvol-doende licht.	De lampen die stuk gaan worden op tijd vervangen en er wordt gebruik gemaakt van lampen met hoge watt.	B2	PM'er, Leidinggevende
	Lamp wordt stukgegooid en glas valt naar beneden.	Er is een afspraak gemaakt over dat er binnen niet met voorwerpen gegooid mag worden. De TL buizen in de slaapruijntes zijn afgeschermd.	B2	PM'er, Leidinggevende
Slaapruijnte/overig	Kind stopt kleine voorwerpen in de mond.	Er is een afspraak over dat regelmatig gecontroleerd wordt op kleine voorwerpen en gevonden kleine voorwerpen worden verwijderd.	B1	PM'er, Leidinggevende
	Kind wordt aan de handen opgetild en elleboog uit de kom.	Er is een afspraak gemaakt over dat je de kinderen niet aan de handen mag optillen, maar onder oksels of in de middel of onder de billen.	B1	PM'er, Leidinggevende

leefruimte/vloer	Kind struijktel over een oneffenheid.	Er zijn afspraken gemaakt over dat er geen losse voorwerpen op de grond geslingerd worden. Er wordt gebruik gemaakt van speelkleden waar alleen speelgoed mag komen.	B2	PM'er, Leidinggevende
	Kind glijdt uit over gladde vloer.	Vloer is voorzien van linoleum en als er gemorst wordt, wordt dit meteen opgeruimd. Dweilen gebeurt wanneer kinderen niet wakker zijn.	B2	PM'er
	Kind bezeert zich aan een oneffenheid.	Er zijn afspraken gemaakt over dat er geen losse voorwerpen op de grond geslingerd worden.	B2	PM'er, Leidinggevende

leefruimte/ deur	Kind krijgt zijn vingers tussen de deur.	Er zijn veiligheidsstrips tot minimaal 1.20 m hoogte aangebracht. Er wordt gebruik gemaakt van deurstoppers wanneer de deuren op een kier mogen blijven staan.	B2	PM'er, Leidinggevende
	Kind botst tegen de deur doordat iemand anders de deur open doet.	De afspraak is ook dat kinderen niet de deuren mogen opendoen.	B2	PM'er, Leidinggevende
	Kind valt door glas in de deur.	De deur is van hout. Het raam bevindt zich op een hoogte waar kinderen niet doorheen kunnen vallen. Er is een afspraak gemaakt over dat er bij de deuren geen grappen of onenigheden worden uitgehaald.	B2	PM'er, Leidinggevende
leefruimte/ raam	Kind valt door ruit.	Alle ramen zijn voorzien van veiligheidsglas. Groot gedeelte van de ramen staan ter hoogte van ten minste 1 meter van de grond	B1	PM'er, Leidinggevende
Leefruimte/ verwarming	Baby verbrandt zich aan hete radiator/ buizen	De radiatoren zijn voorzien van een veilige ombouw. (brandproof)	B2	PM'er, Leidinggevende
	Kind botst of valt tegen radiator.	De radiatoren zijn voorzien van een veilige ombouw. (brandproof)	B2	PM'er
Leefruimte/ verlichting	Kind struikelt door onvoldoende licht.	De lampen die stuk gaan worden op tijd vervangen en er wordt gebruik gemaakt van lampen met hoge watt. Er komt genoeg daglicht binnen vanwege de hoge en vele ramen.	B2	PM'er, Leidinggevende
	Lamp wordt stuk gegooid en glas valt naar beneden.	Er is een afspraak gemaakt over dat er binnen niet met voorwerpen gegooid mag worden. De TL buizen zijn afgeschermd.	B1	PM'er, Leidinggevende
Leefruimte/ elektra	Kind komt in contact met elektriciteit	Er zijn kind veilige wandcontactdozen geplaatst en ze zijn voorzien van stopcontactbeveiligers. Elektrische apparaten zijn zo opgesteld dat ze niet bereikbaar zijn voor de kinderen.	B1	PM'er, Leidinggevende
	Kind trekt aan elektriciteit-snoer en krijgt apparaat op zich.	Elektrische apparaten zijn zo opgesteld dat ze niet bereikbaar zijn voor de kinderen.	B2	PM'er, Leidinggevende
Leefruimte/ giftige stoffen	Kind drinkt van schoon- maakmiddel.	Schoonmaakmiddelen zijn opgeborgen in een afgesloten kast. Er is een gifwijzer aanwezig en de	B1	PM'er, Leidinggevende

		kastdeur wordt altijd goed afgesloten.		
	Kind eet sigaretten of medicijnen uit tas van een ouder of leidster.	Er is een afspraak gemaakt over dat de tassen niet rond mogen slingeren of op de grond worden gezet. Tassen en jassen worden apart opgeborgen.	B1	PM'er, Leidinggevende
Leefruimte/meubilair	Kind stoot zich tegen meubilair.	Er is voldoende loopruimte.	A2	PM'er
	Kind krijgt splinter in vinger.	Meubilair wordt regelmatig gecontroleerd op splinters en indien nodig meubels opschuren en verven. Indien nodig vervangen.	B2	PM'er, Leidinggevende
	Baby valt uit de box.	Wij maken gebruik van een grondbox. De hoge box wordt alleen gebruikt voor baby's die nog niet kunnen zitten.	B2	PM'er
	Kind klimt uit de box door op speelgoed te gaan staan.	Wij maken gebruik van een grondbox. Kinderen die kunnen lopen worden niet in de box geplaatst	B2	PM'er, Leidinggevende
	Kind zit klem tussen spijlen van de box.	Spijlbreedte is tussen 4.5cm en 6.5cm	B2	PM'er, Leidinggevende
	Kind stoot zich aan de onderkant van de box.	Wij maken gebruik van een grondbox. De hoge box is veilig en zonder scherpe randen.	A2	PM'er, Leidinggevende
	Baby valt uit de hangwieg	Er staat geen hangwieg op de groep.	A2	PM'er, Leidinggevende
	Kind valt tijdens het in of uit de kinderstoel klimmen.	Kinderen gaan onder begeleiding de stoel in en onder begeleiding er uit. De stoelen zijn stabiel en beschikken o.a. over veiligheidsriempjes	B1	PM'er
	Kind valt uit de kinderstoel.	Er wordt gebruik gemaakt van stoelverkleiner bij kleine kinderen en (bewegelijke) kinderen krijgen een tuigje aan. Er is altijd een leidster aanwezig.	B1	PM'er, Leidinggevende
	Kind valt met kinderstoel en al om doordat het zich afzet tegen de tafel.	Dat het kind zich afzet tegen de tafel is onmogelijk. De tafel heeft smalle poten.	B1	PM'er
	Kast valt om en kind komt onder de kast terecht.	Er is een afspraak over dat er niet in de kast geklommen mag worden altijd vragen als je iets van de bovenste plank wilt hebben. De zwaarste dingen worden onder in de kast geplaatst.	B1	PM'er, Leidinggevende
Leefruimte/speelgoed	Kind stopt kraaltjes of andere	Speelgoed wordt gecontroleerd, speelgoed dat stuk is wordt	B1	PM'er, Leidinggevende

	kleine speelgoed in de mond.	verwijderd. Speelgoed met onderdelen kleiner dan 3.5cm mogen niet op de groepen waarbij kinderen jonger dan 3 jaar zijn.		
	Speengedeelte wordt van fopspeen afgebeten en kind krijgt deze achter in de keel.	De spenen worden regelmatig gecontroleerd op scheurtjes en kapotte spenen worden weggegooid.	A1	PM'er, Leidinggevende
	Kind verwondt zich aan scherp speelgoed of splinters aan speelgoed.	Speelgoed wordt regelmatig gecontroleerd. Speelgoed dat stuk is wordt verwijderd. Speelgoed waar splinters aan zitten worden geschuurd.	B2	PM'er, Leidinggevende
	Kind of leidster struikelt over speelgoed.	Er is een afspraak gemaakt over dat speelgoed na gebruik opgeruimd wordt. De loopruimte en speelruimte is gescheiden van elkaar d.m.v. speelkleden.	A2	PM'er, Leidinggevende
Leefruimte/ verbranding	Kind brandt zich aan warmtekraan.	Voor kinderen is er geen opstapmogelijkheid om bij de warmtekraan te komen.	B1	PM'er, Leidinggevende
	Thee van de leidster komt over kind heen.	Er is een afspraak over dat thee alleen wordt gezet als de kinderen allemaal aan tafel zitten buiten bereik van keukenapparatuur. Op schoot wordt er geen thee gedronken en de kopjes worden ver achter het aanrecht gezet.	B2	PM'er, Leidinggevende
Leefruimte/b adruimte	Kinderen rennen van de leefruimte naar de badruimte en struikelen of botsen	Er is een afspraak gemaakt dat kinderen binnen de groep niet mogen rennen. De sanitaire ruimte bevindt zich buiten de leefruimte.	B2	PM'er, Leidinggevende
Leefruimte/b adruimte	Kinderen lopen de badruimte in en zitten met hun handen in de wc	De sanitaire ruimte bevindt zich buiten de leefruimte. Enkel bij verschonen kunnen kinderen een voor een onder begeleiding naar binnen.	B2	PM'er, Leidinggevende
Leefruimte/ overig	Kinderen botsen tegen elkaar.	Er is genoeg speelruimte en er is een afspraak gemaakt over dat de kinderen binnen in de groep niet mogen rennen.	A2	PM'er, Leidinggevende
	Kind botst tegen object.	Er is genoeg speelruimte en er is een afspraak gemaakt over dat de kinderen binnen in de groep niet mogen rennen.	A2	PM'er, Leidinggevende
	Kind stikt in stukje eten.	Er wordt per leeftijd gekeken naar geschikt eten. Kinderen eten rustig	A1	PM'er

		aan tafel onder toezicht van de leidsters		
Buitenruimte/speeltoestel	Kind valt van speeltoestel.	Speeltoestellen bevinden zich boven een zacht ondergrond (boomschors).	A2	PM'er, Leidinggevende
	Kind valt door defect materiaal.	De kapotte onderdelen worden vervangen of verwijderd. De speeltoestellen worden regelmatig gecontroleerd.	B2	PM'er, Leidinggevende
	Kind blijft met koordje van capuchon hangen.	Er zijn geen speeltoestellen aanwezig, waarbij kinderen met hun koordje aan kunnen hangen.	B2	PM'er
	Kind verwondt zich aan scherpe rand van speeltoestel.	De speeltoestellen zijn van hout en met ronde vormen afgewerkt. Het speeltoestel is gecertificeerd en wordt jaarlijks gecontroleerd.	B2	PM'er
	Kind krijgt splinter in hand.	Speeltoestellen wordt regelmatig gecontroleerd op splinters en indien nodig opgeschuurd.	B2	PM'er
	Kind struikelt over speeltoestel.	De speeltoestellen staan niet in de weg en hebben geen uitsteeksels waarbij kinderen over kunnen struikelen.	B2	PM'er
	Kind botst tegen een speeltoestel, obstakel of ander kind.	De speeltoestellen staan niet in de weg en hebben geen uitsteeksels waarbij kinderen over kunnen struikelen.	A2	PM'er
	Kind botst tegen ander kind op schommel.	Er is geen schommel aanwezig.	B2	PM'er
	Kind snijdt zich aan zwerfvuil in de zandbak.	Bij gebruik van de zandbak wordt de zandbak eerst goed gecontroleerd op zwerfvuil. De zandbak is afgeschermd.	B2	PM'er
	Kind stoot zich tegen de rand van de zandbak.	Bij beschadigingen wordt de zandbak vervangen.	A1	PM'er, Leidinggevende
	Kind doet het poortje van het hek open en rent de straat op	Het hek zit tijdens openingstijden altijd op slot. Alleen de leidsters kunnen bij het slot van de poort.	B1	PM'er, Leidinggevende
Buitenruimte/ondergrond	Kind struikelt bij het naar buiten stappen.	Er is afgesproken dat de leidster de deur open doet bij het naar buiten gaan en helpt de kinderen af- en opstappen	B2	PM'er
	Kind struikelt over een oneffenheid.	De tegels zijn recht, er zijn geen hoogte verschillen in de tegels. Bij hoogteverschillen wordt dit vervangen of recht gezet. Groot gedeelte is grasveld	B2	PM'er, Leidinggevende

	Kind glijdt uit over een natte plek.	De tegels zijn ruw en bij sneeuw en ijs wordt er geveegd en pekkel gestrooid.	B2	PM'er
Buitenruimte/overig	Kind rent tegen een obstakel.	Er is genoeg speelruimte aanwezig.	A2	PM'er
	Kind botst tegen een fiets.	De fietsen worden opgeborgen in de bergruimte. Los buiten materiaal wordt na gebruik opgeruimd.	A2	PM'er
	Kind bezeert zich aan zwerfvuil.	Speelplein wordt gecontroleerd voordat de kinderen naar buiten gaan om te spelen.	B2	PM'er
	Kind wordt omvergelopen.	Er is voldoende loopruimte om speeltoestellen heen. Kinderen van andere leeftijdscategorie gaan op een ander tijdstip buiten spelen.	A2	PM'er
	Kind verbrandt zich in de zon.	Kinderen worden goed ingesmeerd voordat ze naar buiten gaan en het protocol warmtebeleid wordt toegepast.	B2	PM'er, Leidinggevende
	Kind eet van giftige plant of struik.	Giftige planten en struiken worden verwijderd en staan buiten bereik van kinderen.	B1	PM'er
	Onbevoegden op grote buitenruimte	Gemeentelijke onderhoudsdiensten en derden dienen zich eerst te melden bij de beheerder alvorens zij achterom het buitenterrein opkomen. De beheerder maakt op zijn beurt melding bij het kinderdagverblijf.	B2	Beheerder, PM'er
	Kind komt in gevaarlijke open putten terecht	Onder een aantal regenpijpen bevinden zich grove gaten tbv afvoer. Door kadering middels hekwerk van buitenspeelruimte voor het kinderdagverblijf zijn deze putten niet toegankelijk voor de kinderen	B2	PM'er
	Kind komt in aanraking met de grasmaaier	De grasmaaier wordt enkel gebruikt wanneer de kinderen niet buiten zijn.	B2	Houder
Sanitair kinderen/meubilair	Kind draait zich van de aankleedtafel af.	Er is altijd iemand bij de kinderen aanwezig, de benodigdheden worden vooraf klaargelegd en er wordt gebruik gemaakt van een aankleedkussen.	B1	PM'er
	Kind stoot zich tegen (scherpe) hoek van de aankleedtafel.	Aankleedtafel staat niet in de looproute en de randen zijn niet scherp maar veilig en rond afgewerkt.	B2	PM'er

	De aankleed-tafel is niet stabiel en valt om.	De aankleedtafel is stabiel en er is altijd toezicht.	B1	PM'er
	De aankleed-tafel is niet stevig en stort in.	De aankleedtafel wordt regelmatig gecontroleerd, indien nodig wordt deze vervangen.	B1	PM'er, Leidinggevende
	Kind valt van het trapje van de aankleedtafel.	Trapje is voorzien van goede leuning, dichte trede. Er is altijd begeleiding aanwezig bij naar boven en beneden klimmen.	B2	PM'er
	Kind klautert zonder toezicht op de aankleed-tafel.	De trap wordt na gebruik altijd opgeborgen. Er is altijd begeleiding aanwezig.	B2	PM'er
Sanitair kinderen/overig	Kind glijdt uit over een gladde vloer.	Er wordt niet schoongemaakt in het bijzijn van kinderen.	B2	PM'er
	Kind brandt zich aan heet water.	De sanitaire ruimte bevindt zich buiten de leefruimte. Er is enkel een koud watervoorziening. Bij de wasbak van de aankleedtafel is er altijd begeleiding aanwezig.	B2	PM'er
	Kind stopt kleine voorwerpen in de mond.	Kleine voorwerpen worden buiten bereik van kinderen opgeborgen.	B1	PM'er
	Kind heeft toegang tot lotions, alcohol of schoonmaak-artikelen.	Lotions etc. worden altijd buiten bereik van kinderen opgeborgen.	B2	PM'er, Leidinggevende
	Kind snuffelt in afvalbakje.	Er wordt gebruik gemaakt van een dichte (luier)emmer.	B2	PM'er
Keuken/Verbranding	Kind loopt brandwonden op door de waterkoker over zich heen te trekken.	Waterkoker is hoog en naar achteren toe geplaatst, zodat de kinderen er niet bij kunnen.	B1	PM'er
	Kind brandt zich aan heet water.	Er is geen opstapmogelijkheid in de buurt van de keuken.	B1	PM'er
	Kind krijgt hete thee over zich heen.	Er is een afspraak gemaakt over dat de thee niet op de groep wordt gezet, op schoot wordt er geen thee gedronken en de kopjes worden ver achter het aanrecht gezet.	B1	PM'er, Leidinggevende
Keuken/overig	Kind snijdt zich aan een mes.	De messen worden hoog in de keukenkast opgeborgen.	B1	PM'er
	Kind drinkt schoonmaakmiddel.	De schoonmaakmid-delen worden in een gesloten kast opgeborgen. De kastdeur wordt altijd afgesloten. Er zijn afspraken gemaakt over	B1	PM'er, Leidinggevende

		dat de gifwijzer wordt gebruikt.		
	Kind glijdt uit over glatte vloer.	Er is afgesproken dat als er gemorst wordt, dat dit direct wordt opgeruimd. Kinderen lopen binnen met pantoffels.	B2	PM'er
	Kind opent vuilnisemmer.	De keuken is in de groep, de leidsters houden de kinderen in de gaten. De vuilnisemmer is hoog voor kinderen	B2	PM'er
	Kind trekt plastic zak over het hoofd.	Plastic zakken zijn opgeborgen in kastjes met veiligheidshaak	B1	PM'er
Sanitair volwassen	Kind drinkt van schoonmaakmiddelen	Schoonmaakmiddelen worden opgeborgen waar kinderen niet bij kunnen.	B1	PM'er
	Kind eet van toiletblokje.	Er wordt geen gebruik gemaakt van toiletblokken.	B2	PM'er
	Kind snuffelt in afvalbakje.	De sanitaire ruimte bevindt zich buiten de leefruimte. Kinderen kunnen daar niet zonder begeleiding komen	B2	PM'er
Kantoor/ giftige stoffen	Kind eet medicijnen uit tas medewerker.	Tassen worden opgeborgen in kasten waar kinderen niet bij kunnen.	B1	PM'er, Leidinggevende
	Kind eet sigaretten op.	Tassen worden opgeborgen in kasten waar kinderen niet bij kunnen.	B2	PM'er, Leidinggevende
Kantoor/ overig	Kind stopt kleine voorwerpen in de mond.	Kantoor bevindt zich buiten de opvang	B1	PM'er, Leidinggevende
	Kind snijdt zich aan kantoorartikelen.	Kantoor bevindt zich buiten de opvang	B1	PM'er, Leidinggevende
Bergruimte	Kind drinkt van schoonmaakmiddelen	De bergruimte is niet toegankelijk voor kinderen en wordt altijd afgesloten. De schoonmaakmiddelen zijn hoog opgeborgen.	B2	PM'er
	Kind klimt in wasdroger	De bergruimte is niet toegankelijk voor kinderen en wordt altijd afgesloten	B2	PM'er
Omgeving	Kind moet oversteken tussen geparkeerde auto's.	De kinderen mogen niet zonder begeleiding de straat op. Het hek wordt door de leidster geopend en gesloten. Bij uitstapjes worden kinderen eerst in de kinderwagen gezet. Er is altijd voldoende begeleiding.	A1	PM'er
	Kind rent de weg op als het wordt opgehaald.	De kinderen mogen niet zonder begeleiding de straat op. Het hek wordt door ouder geopend en gesloten.	A1	PM'er, Leidinggevende
	Kind raakt betrokken bij een ongeval bij een	Bij uitstapjes worden kinderen met gordeltjes vastgezet in de kinderwagen. Er wordt het	A1	PM'er, Leidinggevende

	uitstapje buiten de deur.	goede voorbeeld gegeven bij uitstapjes m.b.t. de verkeersregels.		
	Kind rent al spelend de straat op.	De kinderen mogen niet zonder begeleiding de straat op. Het hek wordt door de leidster geopend en gesloten. Er is een afspraak gemaakt met de kinderen dat ze op de stoep moeten blijven. Bij uitstapjes is er altijd voldoende begeleiding.	A1	PM'er, Leidinggevende
Omgeving/ ondergrond	Kind struikelt over een oneffenheid.	Kapotte tegels worden vervangen.	A2	PM'er, Leidinggevende
	Kind glijdt uit op een natte plek.	bij sneeuw / ijs wordt door de beheerder gestrooid.	B2	PM'er, Leidinggevende
	Kind bezeert zich aan zwerfvuil.	De beheerder wordt gewaarschuwd als er teveel zwerfvuil wordt gesignaleerd.	B2	PM'er, Leidinggevende

Plan van Aanpak: R.I.&E. Gezondheid

Vestiging	Kinderdagverblijf Wonderlief Apeldoorn
Periode inventarisatie	September 2023
Datum plan van aanpak	01-10-2023
Planning	Periodiek overleg en monitoring

locatie/ ruimte	risico/omschrijving	te nemen maatregel / actie	verantwoor- delijk
Hele locatie	Kind komt via ongewassen handen van de groepsleiding in contact met ziektekiemen.	<ul style="list-style-type: none"> • Zorgdragen voor goede handhygiëne. • Handen wassen op cruciale momenten. • Protocol hygiëne wordt gevolgd. • Notitie hygiëne wordt één maal per jaar met het team besproken. • De leidsters hebben monddoekjes en tissues op de groep. 	PM'er, Leidinggevend e
Hele locatie	Kind komt via onzorgvuldig gewassen handen van groepsleiding in contact met ziektekiemen.	<ul style="list-style-type: none"> • Zorgdragen voor goede handhygiëne. • handen wassen op cruciale momenten • Protocol hygiëne wordt gevolgd. • Notitie hygiëne wordt één maal per jaar met het team besproken. 	PM'er, Leidinggevend e
Hele locatie	Kind komt in contact met ziektekiemen van zieke groepsleiding.	<ul style="list-style-type: none"> • Zorgdragen voor goede handhygiëne. • handen wassen op cruciale momenten • Protocol hygiëne wordt gevolgd • Notitie hygiëne wordt één maal per jaar met het team besproken. 	PM'er, Leidinggevend e
Hele locatie	Kind komt in contact met pus of vocht uit blaasjes/ wondjes van ander kind.	<ul style="list-style-type: none"> • Wond goed afdekken zodat kans op contact minimaal wordt. • goede handhygiëne handhaven. 	PM'er
Hele locatie	Kind komt in contact met ziektekiemen door aanhoesten of niezen door groepsleiding.	<ul style="list-style-type: none"> • goede nies en hoesthygiëne • telkens een nieuw papieren zakdoekje gebruiken volgens beleid • handen wassen na hoesten/niezen en neus snuiten. • in de binnenkant van de elleboog niezen 	PM'er
Hele locatie	Kind komt in contact met ziektekiemen door aanhoesten of niezen door ander kind.	<ul style="list-style-type: none"> • goede nies en hoesthygiëne aanleren • telkens een nieuw papieren zakdoekje gebruiken volgens beleid 	PM'er

		<ul style="list-style-type: none"> • handen wassen na hoesten/niezen en neus snuiten. • in de binnenkant van de elleboog niezen 	
Hele locatie	Kind komt via snot van ander kind in contact met ziektekiemen.	<ul style="list-style-type: none"> • goede nies en hoesthygiëne • telkens een nieuw papieren zakdoekje gebruiken volgens beleid • handen wassen na hoesten/niezen en neus snuiten. • in de binnenkant van de elleboog niezen 	PM'er
Hele locatie	Kind komt door gezamenlijk gebruik van zakdoek in contact met ziektekiemen.	<ul style="list-style-type: none"> • goede nies en hoesthygiëne • telkens een nieuw papieren zakdoekje gebruiken volgens beleid • handen wassen na hoesten/niezen en neus snuiten. • in de binnenkant van de elleboog niezen 	PM'er
Beneden groep	Kind komt via spuugdoekje of slab van ander kind in contact met ziektekiemen.	<ul style="list-style-type: none"> • Telkens een nieuw schoon spuugdoekje gebruiken • doekjes na gebruik opruimen. 	PM'er
Hele locatie	Kind komt via washandje waarmee handen of monden van meerdere kinderen gewassen worden in contact met ziektekiemen.	<ul style="list-style-type: none"> • Ieder kind heeft een eigen washandje • Na ieder moment wordt een schoon washandje gebruikt. • De washandjes worden op 90 graden gewassen. 	PM'er
Hele locatie	Kind raakt besmet via ander kind dat met ongewassen handen van toilet komt.	<ul style="list-style-type: none"> • Kinderen leren handen wassen na bezoek toilet en controleren. • Kind waar nodig begeleiden en regels bespreken • Hygiëne regels handhaven door te bespreken met het team. 	PM'er
Hele locatie	Kind raakt besmet met ziektekiemen via ander kind dat met onzorgvuldig gewassen handen van toilet komt.	<ul style="list-style-type: none"> • Kinderen leren handen wassen na bezoek toilet en controleren. • Hygiëne regels handhaven door te bespreken met het team. 	PM'er
Hele locatie	Kind komt door gebruik van grote closetpot in contact met ontlasting of urine.	<ul style="list-style-type: none"> • Kinderen leren handen wassen na bezoek toilet en controleren. • Kind waar nodig begeleiden en regels bespreken • Hygiëne regels handhaven door te bespreken met het team. 	PM'er
Hele locatie	Kind komt door aanraken vuile luier / wasbare luier in contact met ontlasting/urine.	<ul style="list-style-type: none"> • Vuile luiers gelijk weggooien in de afgesloten luieremmer. • Wasbare luiers gelijk in de apart afgesloten luieremmer 	PM'er

Hele locatie	Kind komt door verontreinigde verschoontafel/ aankleedkussen in contact met ontlasting/urine.	<ul style="list-style-type: none"> De verschoonplek wordt na ieder kind of gebruik gereinigd met desinfectie. 	PM'er
Hele locatie	Kind komt door (onzorgvuldig)gewassen handen in contact met ontlasting/urine.	<ul style="list-style-type: none"> Kinderen leren handen wassen na bezoek toilet en controleren. Kind waar nodig begeleiden en regels bespreken m.b.v. pictogrammen. Hygiëne regels handhaven door bespreken met team. 	PM'er, Leidinggevende
Hele locatie	Kind komt via het afdrogen van handen aan een vuile handdoek of gebruik vuile kraan in contact met ziektekiemen.	<ul style="list-style-type: none"> Kinderen leren handen wassen na bezoek toilet en controleren. Kind waar nodig begeleiden en regels bespreken m.b.v. pictogrammen.. Hygiëne regels handhaven door te bespreken met het team. 	PM'er, Leidinggevende
Hele locatie	Kind komt via speelgoed dat wordt meegenomen naar het toilet in contact met ziektekiemen.	<ul style="list-style-type: none"> Voorkomen dat de kinderen speelgoed meenemen naar het toilet of de verschoonruimte. 	PM'er
Hele locatie	Kind krijgt door het eten van onhygiënisch bereid voedsel ziektekiemen.	<ul style="list-style-type: none"> Zorgdragen voor goede hygiëne, handen wassen op cruciale momenten. Protocol hygiëne wordt gebruikt. Werken volgens de hygiëne code. 	PM'er, Leidinggevende
Hele locatie	Kind krijgt gifstoffen of ziektekiemen binnen door het eten van bedorven voedsel.	<ul style="list-style-type: none"> Zorgdragen voor goede hygiëne, handen wassen op cruciale momenten. Protocol hygiëne wordt gebruikt. Werken volgens de hygiëne code. 	PM'er, Leidinggevende
Baby groep	Baby krijgt ziektekiemen binnen door meegebrachte moedermelk, (thuis) bereide poedermelk, onhygiënisch bereide flesvoeding, onzorgvuldig gereinigde fles/speen.	<ul style="list-style-type: none"> Werken volgens de hygiëne code en volgens het protocol zuigelingenvoeding. Aangemaakte zuigelingenvoeding wordt niet aangenomen door de aangepaste hygiëncode. Flessen en spenen worden dagelijks uitgekookt. 	PM'er, Leidinggevende
Hele locatie	Kind krijgt door gebruik andermans drinkbeker, fles of bestek ziektekiemen binnen.	<ul style="list-style-type: none"> Kinderen hebben eigen servies en bekertjes tijdens de eetmomenten. Deze worden na ieder eetmoment gewassen in de vaatwasser. Bij baby's staan flessen op eigen naam gestickerd. 	PM'er
Hele locatie	kind komt door aanraken afval in	<ul style="list-style-type: none"> Zorgdragen voor goede hygiëne, 	PM'er

	contact met ziektekiemen.	<ul style="list-style-type: none"> • handen wassen op cruciale momenten. • Protocol hygiëne wordt gebruikt. 	
Hele locatie	Kind komt via vuile vaatdoek in contact met ziektekiemen.	<ul style="list-style-type: none"> • De vaatdoeken worden na gebruik uitgespoeld met heet water en gaat daarna de wasmachine in. • Elke dag hangt er een schone vaatdoek. 	PM'er
Hele locatie	Kind krijgt door gebruik vuile of andermans fopspenen ziektekiemen binnen.	<ul style="list-style-type: none"> • Werken volgens de hygiëne code. • De fopspenen worden uitgekookt en regelmatig vervangen. • De fopspenen worden gescheiden opgeborgen. 	PM'er
Hele locatie	Kind komt door gezamenlijk gebruik van het beddengoed in contact met ziektekiemen.	<ul style="list-style-type: none"> • Zichtbaar vuil beddengoed wordt meteen verschoond. • Ieder bed is voorzien van een naamplaatje, ieder kind heeft een eigen bed. 	PM'er
Hele locatie	Kind komt via vuil speelgoed in contact met ziektekiemen.	<ul style="list-style-type: none"> • Zorgdragen voor een goede hygiëne • controleren of speelgoed schoon is. • Vuil speelgoed wordt direct schoongemaakt. • Notitie hygiëne wordt één keer per jaar met team besproken. • Beschadigd, oud of kapotte speelgoed meteen vervangen. 	PM'er, Leidinggevende
Hele locatie	Kind komt via onzorgvuldig of niet gewassen stoffen speelgoed/knuffels in contact met ziektekiemen.	<ul style="list-style-type: none"> • Er wordt geen of weinig knuffels of stoffen speelgoed aangeschaft. • Knuffels en stoffen speelgoed wordt regelmatig gecontroleerd • maandelijks gewassen op 60 graden. 	PM'er
Buiten	Kind komt via met ontlasting vervuild en zichtbaar vervuild zwembad in contact met ziektekiemen.	<ul style="list-style-type: none"> • Er wordt gebruik gemaakt van zwembadlakens. • Badjes worden dagelijks verschoond • bij tussentijdse vervuiling meteen verschoonen. • Badjes worden na gebruik droog opgeborgen. 	PM'er
Buiten	Kind krijgt ziektekiemen binnen doordat waterspeelgoed aanzet tot het drinken van zwembadwater.	<ul style="list-style-type: none"> • Er wordt gebruik gemaakt van geschikte/juiste speelgoed voor in de badjes. 	PM'er, Leidinggevende
Buiten	Kind komt door eten, drinken/snoepen in het badje in contact met ziektekiemen.	<ul style="list-style-type: none"> • Kinderen krijgen geen eten/drinken in het badje. 	PM'er
Buiten	Kind komt via (uitwerpselen van)	<ul style="list-style-type: none"> • Afval wordt in gesloten zakken meteen in de container opgeborgen. 	PM'er

	ongedierte in contact met ziektekiemen.	<ul style="list-style-type: none"> • Er wordt geen etensresten achtergelaten. • Uitwerpselen van ongedierte wordt meteen opgeruimd. 	
Buiten	Kind komt door bijten of krabben dier in contact met ziektekiemen.	<ul style="list-style-type: none"> • Er is altijd voldoende begeleiding bij het voeren van dieren. 	PM'er
Hele locatie	Kind verblijft in een ruimte die bedompt ruikt.	<ul style="list-style-type: none"> • Er wordt regelmatig geventileerd door de deuren open te zetten. 	PM'er
Hele locatie	Kind verblijft in een te koude ruimte.	<ul style="list-style-type: none"> • De PM'ers houden de temperatuur in de gaten. • Er zijn voldoende radiatoren aanwezig. • Als de ruimte te koud wordt, worden de radiatoren hoger gezet. 	PM'er
Hele locatie	Kind verblijft in een te warme ruimte.	<ul style="list-style-type: none"> • De PM'ers houden de temperatuur van de ruimtes in de gaten. • Bij te warme ruimtes, worden de deuren opengezet en de airco aangezet om voor verkoeling te zorgen. 	PM'er
Hele locatie	Kind verblijft in een muffe ruikende vochtige ruimte.	<ul style="list-style-type: none"> • De PM'ers houden de ruimtes in de gaten. • Bij het ontdekken van muf ruikende vochtige ruimte wordt er meteen geventileerd. 	PM'er
Hele locatie	Kind verblijft in een te droge ruimte.	<ul style="list-style-type: none"> • Alle ruimtes worden dagelijks goed gelucht. • De ramen beschikken over mechanische roosters die zorgen voor voldoende luchtcirculatie en -ventilatie • Er staan altijd ventilatieroosters of deuren open ter ventilatie van de ruimte. • De luchtvochtigheid is goed. 	PM'er
Hele locatie	Kind komt in aanraking met allergieën via stoffering van verblijfsruimtes.	<ul style="list-style-type: none"> • De ruimte wordt goed schoongemaakt en gelucht. 	PM'er
Hele locatie	Kind verblijft in stoffige ruimte.	<ul style="list-style-type: none"> • De ruimtes worden elke dag afgestoft, gestofzuigd en gedweild. 	PM'er
Hele locatie	Kind wordt blootgesteld aan lawaai.	<ul style="list-style-type: none"> • Er is standaard geen geluidsoverlast. • Is dit wel het geval, dan wordt er een passende oplossing gezocht voor dat moment. 	PM'er
Hele locatie	Kind verblijft in een ruimte tijdens schoonmaakwerkzaamheden.	<ul style="list-style-type: none"> • Tijdens schoonmaakwerkzaamheden mogen de kinderen naar een andere hoek. 	PM'er
Hele locatie	Kind komt in contact met allergenen via het beddengoed.	<ul style="list-style-type: none"> • Ieder kind heeft zijn eigen bedje en beddengoed. • Beddengoed wordt wekelijks gewassen. 	PM'er

Hele locatie	Kind komt in contact met allergenen of huisstofmijten via knuffels.	<ul style="list-style-type: none"> • Knuffels worden regelmatig gewassen. 	PM'er
Buiten	Kind wordt blootgesteld aan stuifmeel van gras, onkruid of bomen die een allergie kunnen oproepen.	<ul style="list-style-type: none"> • De kans is er bij het buiten spelen. • Er bevindt onkruid in de tuin. 	PM'er
Buiten	Kind komt via in zandbak aanwezige ontlasting (hond/kat) in contact met ziektekiemen.	<ul style="list-style-type: none"> • Wanneer er geen gebruik wordt gemaakt van de zandbak, wordt de zandbak dichtgemaakt. • Er wordt tijdens het spelen in de zandbak niet gegeten en gedronken. • Voor het gebruik wordt de zandbak gecontroleerd door de PM'er. • De zandbak is afgeschermd tegen dieren en/of niet-bevoegden 	PM'er
Buiten	Kind wordt gebeten door teek.	<ul style="list-style-type: none"> • Buiten de deur dragen de kinderen beschermende kleding. • Bij binnenkomst worden alle kinderen gecontroleerd op beten. 	PM'er
Buiten	Kind wordt gestoken door wesp.	<ul style="list-style-type: none"> • Bij ontdekking van een bijen- of wespennest in de buurt, dit laten bestrijden • beperk zoet eten en drinken. • Plakkerige handen of mondjes worden schoongemaakt met snoetendoekjes. 	PM'er
Buiten	Kind krijgt een zonnesteek.	<ul style="list-style-type: none"> • Zorg voor voldoende schaduw • niet te lang in de zon spelen • hoofd beschermen door middel van een pet of doek • regelmatig insmeren bij het buitenspelen • pas activiteiten aan. • Warmtebeleid en UV beleid bespreken tijdens teamoverleg. 	PM'er, Leidinggevende
Buiten	Kind droogt uit.	<ul style="list-style-type: none"> • Bij hoge temperaturen de kinderen goed laten drinken. • Warmtebeleid en UV beleid uitvoeren. 	PM'er, Leidinggevende
Buiten	Kind verbrandt door de zon.	<ul style="list-style-type: none"> • Kinderen worden goed ingesmeerd met hoog Beschermende factor zonnecrème. • schaduwplekken, badjes onder parasol, gebruik van petjes en evt. lange mouwen. • Warmtebeleid en UV beleid uitvoeren. 	PM'er, Leidinggevende

Buiten	Kind raakt onderkoeld.	<ul style="list-style-type: none"> • Bij te koud weer niet te lang buiten laten spelen. • Kinderen mogen alleen naar buiten als ze goed beschermend kleding aanhebben. 	PM'er
Buiten	Kind wordt blootgesteld aan verontreinigde buitenlucht.	<ul style="list-style-type: none"> • Bij verontreinigde buitenlucht wordt er een deskundige ingeschakeld. 	Leidinggevend e
Hele locatie	Kind krijgt medicatie verkeerd toegediend.	<ul style="list-style-type: none"> • Er wordt gebruik gemaakt van schriftelijke overdracht om misverstanden te voorkomen • Medicijnen worden toegediend op aanvraag van ouders, wanneer deze het formulier medicijnverstrekking hebben ingevuld. • Bij twijfel altijd de arts vragen • alleen medicijnen uit originele verpakking geven, bijsluiter lezen. • Protocol medicijnverstrekking wordt gevolgd en formulier medicijnverstrekking wordt door de ouder ingevuld. • Protocol zieke kinderen en medicijnverstrekking wordt één keer per jaar met het team besproken. 	PM'er, Leidinggevend e
Hele locatie	Kind krijgt bedorven medicamenten toegediend.	<ul style="list-style-type: none"> • Er wordt gebruik gemaakt van schriftelijke overdracht om misverstanden te voorkomen • ouders worden goed gevraagd voor evt. momenten gebruiksaanwijzing, • alleen medicijnen uit originele verpakking geven, bijsluiter lezen. • Bij twijfel altijd bij de arts navragen. • Overeenkomst gebruik geneesmiddelen wordt door de ouder ingevuld. • Beleid zieke kinderen/ medicijnverstrekking wordt één keer per jaar met het team besproken. 	PM'er, Leidinggevend e
Hele locatie	Kind krijgt paracetamol zonder diagnose.	<ul style="list-style-type: none"> • Paracetamol wordt niet toegediend, ook niet op aanvraag/verzoek van ouders, wanneer deze het formulier medicijnverstrekking hebben ingevuld i.v.m. risico's op verkeerde reactie bij kind. 	PM'er, Leidinggevend e
Hele locatie	Kind wordt niet/ onjuist medisch behandeld door onvolledige of	<ul style="list-style-type: none"> • Protocol medicijnverstrekking wordt gevolgd en het formulier 	PM'er, Leidinggevend e

	onjuiste medische dossiers.	<p>medicijnverstrekking wordt door ouders ingevuld.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kinderen mogen niet medisch behandeld worden door ongediplomeerd personeel. • Dossier wordt actueel gehouden. 	
Hele locatie	Kind wordt ondeskundig medisch behandeld door personeel.	<ul style="list-style-type: none"> • Er wordt gebruik gemaakt van schriftelijke overdracht om misverstanden te voorkomen • ouders worden goed gevraagd voor evt. momenten gebruiksaanwijzing, • alleen medicijnen uit originele verpakking geven, bijsluiter lezen. • Formulier medicijnverstrekking wordt door de ouder ingevuld. • Protocol zieke kinderen/ medicijnverstrekking en calamiteiten algemeen wordt één keer per jaar met het team besproken. 	PM'er, Leidinggevende
Hele locatie	kind komt via koortsthermometer in contact met ziektekiemen.	<ul style="list-style-type: none"> • Er wordt na gebruik met alcohol gedesinfecteerd. 	PM'er
Hele locatie	Kind komt in contact met ziektekiemen via zalf of crème.	<ul style="list-style-type: none"> • Er wordt gebruik gemaakt van plastic handschoenen en protocol hygiëne wordt gevolgd. 	PM'er
Hele locatie	Kind komt door onhygiënische wondverzorging in contact met andermans bloed of wondvocht.	<ul style="list-style-type: none"> • Zorg voor goed hygiënische omstandigheden bij wondverzorging • wond afdekken en bij contact hygiëneregels in acht nemen. 	PM'er

Stappenplan bij besmettingen COVID-19

Inleiding

Voor het soepel verlopen van het Bron en Contact Onderzoek (BCO) van de GGD is in het protocol Kinderopvang en COVID-19 opgenomen dat een houder per locatie een stappenplan of handelingsperspectief opstelt. In dit plan staat beschreven hoe een houder moet communiceren met ouders en medewerkers bij een positieve besmetting van medewerkers en kinderen. Tevens informeert de houder de GGD.

Naast het feit dat we het protocol Kinderopvang en COVID-19 volgen, hebben we onder andere nog een locatie-specifiek protocol waarin staat wat wij voor extra maatregelen nemen op onze locatie. Deze 2 protocollen treft u nogmaals in de bijlagen.

Ook de beslisboom is een document wat ons houvast geeft aan de richting die we op moeten om de kans op besmettingen te minimaliseren. De beslisboom is continu aan aanpassingen onderhevig en wordt veelal direct gecommuniceerd naar ouders (via mail) en medewerkers. Een kopie van de meest recente beslisboom hangt tevens op het mededelingenbord.

Daarnaast heeft Wonderlief een stappenplan opgesteld wat te doen bij dergelijke besmettingen, hoe dit wordt gecommuniceerd en welke acties er door wie worden genomen. Omdat `Wonderlief momenteel geen Oudercommissie heeft, communiceren wij voornamelijk via interne memo's, nieuwsbrieven en bij mondelinge overdrachten met ouders.

Het is voor een houder belangrijk om goede communicatie afspraken te maken met het GGD Scholenteam (wat ook wordt ingezet voor de kinderopvang) van de regionale GGD. Maak op eigen initiatief afspraken over contactpersonen en communicatielijnen (Emailadressen, telefoonnummers etc.).

In het onderstaande format is aangegeven hoe een houder dit proces kan vormgeven.

Wat te doen bij klachten die lijken op een covid-19 besmetting bij ouder(s), kind of medewerker kinderdagverblijf.

Stap:	Handeling:	Actie door:
0	<p>Een ouder met klachten op dag X brengt zijn/haar kind niet naar de opvang maar laat zich direct testen.</p> <p>Testen van kinderen tussen de 0 en 4 jaar wordt alleen dringend geadviseerd wanneer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De klachten allesomvattend zijn (verkoudheidsklachten als hoesten, niezen, keelpijn, maar ook koorts (38,0 graden of hoger) en benauwdheid) - Een kind contact heeft gehad met iemand met corona. Dan is er namelijk een indicatie voor het testen in het kader van bron- en contactonderzoek. <p>Het kind en ouder blijven thuis tot de uitslag binnen is. Op dag X+1 of X+2 volgt de uitslag.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bij een negatieve uitslag: Ouder mag kind naar de opvang brengen. • Bij een positieve uitslag: Ouder en/of kind blijven 7 dagen in isolatie na het begin van de klachten + 24 uur geen klachten meer die passen bij COVID-19. De GGD bewaakt dit proces en communiceert met ouder over de te nemen acties. • Bij een verminderde weerstand: 14 dagen isolatie + 24 uur geen klachten meer die passen bij COVID-19). Ook huisgenoten blijven thuis. Wanneer de klachten langer dan 2 weken aanhouden is het advies in overleg te gaan met de GGD. • Bij een positieve testuitslag zonder klachten: Ouder en kind mogen 5 dagen na de testafname uit isolatie. Dit moet altijd besproken worden met de GGD. <p><i>Bovenstaand geldt tevens voor medewerkers.</i></p> <p><i>Ouders en medewerkers worden verzocht de houder te informeren over de testuitslag. De houder gaat altijd uit van de goedertrouw van de terugkoppeling. Bij een positieve test stelt de houder stappen 1 t/m 4 in werking</i></p>	Medewerker, kinderen en ouders van kinderen

1	<p>De houder vraagt aan alle ouders en medewerkers bij voorkeur vooraf toestemming om mee te werken aan het BCO (bron- en contactonderzoek) en contactgegevens te delen met de GGD.</p> <p>Als medewerker of ouder instemt dan dient deze persoon een telefoonnummer, e-mailadres of huisadres aan de houder te verstrekken (vaak al wel bekend bij houder).</p> <p>Indien een ouder of medewerker niet wil meewerken aan het BCO en/of zijn of haar gegevens niet wil delen, dan worden de gegevens van het contact niet met de GGD gedeeld.</p>	Houder, medewerker en ouders van kinderen
2	<p>De houder inventariseert de medewerkers en kinderen die op dag X-1 en X-2 een categorie 2 contact (> 15 minuten en < 1,5 meter afstand) van de besmette persoon zijn geweest.</p> <p>Is de besmette persoon op dag X nog op de locatie geweest, dan moet ook dag X worden meegenomen in de inventarisatie. Dit zijn in de regel alle kinderen van een stam- of basisgroep waarin het kind wordt opgevangen en alle beroepskrachten die de opvang van de stam- of basisgroep hebben verzorgd.</p>	Houder
3	De houder informeert de categorie 2 contacten dat ze tien dagen in quarantaine moeten. (zie informatiebrief ouders / medewerker)	Houder
4	De houder informeert het GGD Scholenteam binnen 24 uur na de informatie over een positieve besmetting middels het overzicht categorie 2 contact (Zie het overzicht)	Houder

Protocol kinderopvang & COVID-19 v. 24 december 2021

Algemene maatregelen:

De kinderdagopvang (KDV 0-4 jaar) is met ingang van 8 februari 2021 weer volledig geopend. De adviezen vanuit het RIVM zijn het uitgangspunt van alle maatregelen, aangepast voor de kinderopvangsector. De volgende algemene maatregelen zijn van kracht en nemen kinderopvangorganisaties in acht:

1. Afstand houden

- Tussen kinderen onderling hoeft geen 1,5 meter afstand bewaard te worden.
- Tussen personeelsleden/gastouders en kinderen hoeft geen 1,5 meter afstand bewaard worden.
- Tussen personeelsleden onderling moet altijd 1,5 meter afstand bewaard worden, bewaar ook in de gemeenschappelijke ruimtes (pauzeruimte, gangen, toiletten) 1,5 meter afstand.
- Tussen personeelsleden/gastouders en ouders moet altijd 1,5 meter afstand bewaard worden. Ouders komen niet binnen, tenzij strikt noodzakelijk. Als ze binnenkomen, dragen ze een mondneusmasker.
- Houd je bij de school tijdens het halen van de BSO-kinderen aan de maatregelen die de school heeft getroffen.

2. Hygiënevoorschriften

Onderstaande punten zijn een aanvulling op de standaard hygiënemaatregelen in de kinderopvang en op scholen.

- Zorg dat zowel medewerkers als kinderen een goede handhygiëne kunnen aanhouden. Zorg voor water en zeep. Faciliteer het handen wassen in ieder geval: bij aankomst op opvang of school, na het buiten spelen, voor het (klaarmaken van) eten, na toiletbezoek, na contact met dieren en bij vieze of plakkerige handen. Een alternatief voor handen wassen met water en zeep kunnen reinigingsdoekjes voor de handen zijn.
- Communiceer over de hygiënemaatregelen en laat iedereen deze zo nauwkeurig mogelijk opvolgen: zit niet met je handen aan je gezicht, schud geen handen, hoest of nies in je elleboog en gebruik papieren zakdoekjes om je neus te snuiten en gooi deze daarna weg.
- Zorg voor instructies om de (jongere) kinderen te helpen met het goed leren handen wassen en hoest- en nieshygiëne aan te houden.
- Maak handcontactpunten zoals deurklinken, touchscreens (die meerdere personen aanraken) en lesmateriaal meerdere keren per dag schoon met schoonmaakdoekjes of met water en zeep (bijvoorbeeld allesreiniger).
- Zorg dat medewerkers over een eigen eetgelegenheid/pauzeruimte/ toilet(ten)/etc. beschikken waar zij afstand kunnen houden van elkaar en hygiënemaatregelen kunnen opvolgen.
- Zorg voor voldoende (hand)zeep en papieren handdoekjes in de toiletten.
- Maak na iedere werkdag de ruimte/voorziening goed schoon volgens het reguliere schoonmaakprotocol.
Maak één of meerdere personeelsleden verantwoordelijk voor de uitvoering van deze hygiënemaatregelen.

Reinig je handen met water en zeep. Zo kun je ziekteverwekkers verwijderen. Handenwassen werkt het beste bij de preventie van besmetting.

Wees terughoudend met het gebruik van handdesinfectiemiddelen bij kinderen vanwege het gevaar van vergiftiging door inname van deze middelen.

3. Ventilatie en binnenklimaat

- Zorg ervoor dat de ventilatie voldoet aan de regelgeving (Bouwbesluit) en geldende richtlijnen.
- Zorg voor voldoende ventilatie door of ramen op een kier te zetten, of via roosters of kieren, of met mechanische ventilatiesystemen.
- Lucht groeps- en opvangruimtes en andere ruimtes elke dag regelmatig. Doe dat niet als er meerdere mensen in de ruimte aanwezig zijn.
Doe dit bijvoorbeeld vóór aankomst van de kinderen of tijdens het buitenspelen door de ramen en deuren 10 à 15 minuten tegenover elkaar open te zetten.

4. Besmetting op locatie

In het geval van een positieve besmetting onder medewerkers of kinderen op een locatie wordt de GGD afdeling infectieziektebestrijding geïnformeerd door de houder. Wanneer een persoon (kind of medewerker) positief is getest voert de GGD bron- en contactonderzoek (BCO) uit, zowel buiten als binnen de kinderopvang/school. De GGD komt, indien van toepassing, met adviezen of neemt de regie in de te nemen maatregelen.

“In zoverre de protocollen betrekking hebben op de arbeidsomstandigheden, is de arbeidsomstandighedenwet (Arbowet) leidend. Voorop staat dat de veiligheid en gezondheid van werknemers, maar ook van derden (denk aan klanten, passanten, leveranciers), gewaarborgd moet zijn op grond van de Arbowet. De Arbowet is een kaderwet. Dat betekent dat er geen concrete regels in staan maar algemene beginselen en richtlijnen over het arbeidsomstandighedenbeleid (arbobeleid) in bedrijven. Het arbobeleid in een bedrijf of instelling staat of valt met een goede Risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) door het bedrijf. Onderdeel hiervan is het opstellen van een aanpak om risico's te voorkomen, vermijden of de gevolgen te beperken. Zo ook het risico op besmetting met COVID-19.

Dit protocol is opgesteld in samenspraak tussen werkgevers en werknemers. Omdat alle bedrijven en instellingen met werknemers conform de Arbowet verplicht een RI&E moeten hebben, zullen zij voorafgaand aan voortzetting of hervatting van werkzaamheden het protocol omzetten en waar nodig concretiseren in hun RI&E. Dat geldt zowel bij een aanpak op bedrijfsniveau, als bij een aanpak op branche- of sectorniveau via branche-RI&E of arbocatalogus”.

**Dit protocol maakt integraal onderdeel uit van het Beleidsplan Veiligheid & Gezondheid en het actieplan RI&E Veiligheid & Gezondheid van Kinderdagverblijf Wonderlief en blijft onderhevig aan wijzigingen zolang de maatregelen vanuit het RIVM van toepassing zijn als gevolg van corona.*

Locatie-specifiek protocol versie 24 december 2021

III Locatie-specifiek			
	1	Breng- en haalmomenten, contact ouders	<p>Naast bovengenoemde punten zijn er specifieke maatregelen getroffen om de besmettingsrisico's te beperken tot een minimum. Om uw veiligheid en de veiligheid van ons personeel en uw kinderen te waarborgen vragen wij uw begrip en medewerking.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aan de ramen hangen posters over de algemene maatregelen vanuit het RIVM en vanuit de Kinderopvang. • Houdt het afscheid kort. • Ouders geven hun kind aan de deur af aan de leidster. De leidster kleedt het kind vervolgens uit en bij het ophalen ook weer aan. • Er staan desinfectiemiddelen bij de ingang ter gebruik • Ouders bellen naar de opvang (055-303 4138) of sturen via WhatsApp (0097-025310927) een bericht zodra zij onderweg zijn zodat leidster het kind alvast gereed kan maken. Hiermee houden we de overdrachtduur zo kort mogelijk.
	2	Tijdens de opvang	<p>Bij ziekte verschijnselen of temperatuurverschillen wordt kind opgemeten en bij 38 C wordt ouder gebeld en verzocht om het kind op te halen.</p>
	3	Personeel	<p>Personeel onderling zorgen voor de 1,5 meter afstand tot elkaar bij o.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alle dagelijkse activiteiten met de kinderen • Bij voorbereiden eten en voeren kinderen • Verschonen of naar het toilet begeleiden van kind • Overlegvormen • Bij het schoonmaken • Tijdens pauzes